

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΤΟΣ Α' 1884

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

27 ΜΑΙΟΥ ΑΡΙΘ. 13

TINES HÆΘON

κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐν Ἑλλάδι

Πολλοὶ πολλαχόθεν πολέμιοι ἀπὸ Βορρᾶ καὶ Νότου, ἀπ' Ανατολῶν καὶ Δυσμῶν, ἐπέβησαν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ μακρῷ καὶ πολυκυμάντῳ βίῳ αὐτῆς, κατὰ τὰς πολλὰς καὶ ποικίλας φάσεις, ἃς μετέβηξεν ἡ ἡμετέρα πολυπαθὴς πατρίς. Ἐν τοῖς ἀγῶσι τούτοις ἡ ἐξῆλθε νεκῆτρια ἢ ἐνικῆθη ἐνδόξως ἀγωνισμένη, οὐδέποτε ὁμῶς κατεστράφη. Ἀλλ' ἐνῶ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος μετὰ τὸν κρατερόν ἀγῶνα τοῦ 1821 ἐξῆλθε τοῦ Τουρκικοῦ μαρτυρίου καὶ ἐνόμιζεν, ὅτι ἀπεκατέστη καὶ ἐμελλε νὰ συνεχίσῃ τὸν πρότερον βίον ἐν τῷ παγκοσμίῳ δράματι, ἐν ᾧ ἄλλοτε πρωτηγωνίστησεν, ἰδοὺ ἀναφαίνεται ἕτερος δεινὸς πολέμιος κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας οὐχὶ δόρυ καὶ τόξον ἢ πυροβόλον καὶ λόγχην, ἀλλ' ὀχυράτην γραφίδα, ἰοῦδὲ ἀγῶνα τηλεβόλα καὶ βόμβας, ἀλλὰ σκοληκοβῶτους μεμβράνας, βασις ἐπεξέρχεται ἀπασαν τὴν Ἑλλάδα κρατεράς, σὺχὶ φοινίκας, ἀλλὰ φιλολογικὰς μάχας συνάπτων, οὐχὶ τέμνων καὶ καιῶν, ἀλλὰ διὰ δηκητηριῶδους μελάνης ἐξαφανίζων πᾶσαν σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα καὶ ἰδίως τὴν Πελοπόννησον.

Ἀλλ' ἡμεῖς ἐρευνῶντες ἔπειτα ἐν τοῖς ἐρειπίοις καὶ τῇ τέρρᾳ, ἣν κατέλιπεν ἔπισθεν ὁ τόσος ὑπερήφανος, ἴσῳ καὶ ἀμείλικτος νικητῆς, ἠσθάνμεθα πνοὴν ἐν τοῖς πτώμασι, διεκρίνομεν ζῶν, ἀνεκαλύπτομεν Ἑλληνισμὸν δρῶντα καὶ κινουμένον. Ὅπως δὲ θεώμενοι ἀγαλμὰ τι ἢ ἄλλο μνημεῖον τῆς ἀρχαιότητος, ὑπὸ τὴν βεβλαμμένην, ἠκρωτηριασμένην καὶ μεταβεβλημένην μορφήν καὶ τὸ σχῆμα αὐτῷ διαγιγνώσκομεν τὴν μορφήν καὶ τὸ σχῆμα, ὅπερ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Καλλιτέχνης, οὕτως ὑπὸ τὸ ἠλλοιωμένον πρόσωπον τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, διεκρίνομεν τὸ πρόσωπον τῆς ἀρχαίας.

Περιεβλὼν διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἰδὼν ἐκ τοῦ σύγχρονου τὸν βίον τῶν ἐπαρχιωτῶν καὶ τῶν χωρικῶν καὶ γνωρίζων οὕτω καλῶς αὐτόν, ἀπ' ἑτέρου δὲ γνωρίζων ἐκ τῆς Ἀρχαιολογίας καὶ ἐν γένει τῆς Φιλολογίας τὸν ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν βίον, καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας πᾶς μεταβολάς, αἰτίνες ἐπέβησαν εἰς τὰ διάφορα ἔθνη ἐκ τῆς εἰς αὐτὰ συγχωνύσεως ἄλλων ἐπηλύδων λαῶν, οὐδαμῶς ἠδυνάμην νὰ πεισθῶ, ὅτι ἡ Ἑλλὰς κατεκλύσθη ὑπὸ Σλαβῶν, μὴ βλέπων τὰ φαινόμενα ἐκεῖνα, ἀτίνα ὅμοιαι περιστάσεις παρήγαγον εἰς ἄλλα ἔθνη, μὴ εὐρίσκων τὰ ἴχνη ἐκεῖνα, ἀτίνα ἀλλαχόθι κατέλιπον οἱ Σλαβοὶ, μὴ δυναμένους νὰ ἀνακαλύψω στοιχεῖα ἀρκοῦντα πείθοντα ἀριστίως περὶ Σλαβικῆς ἐποικίσεως ἐν Ἑλλάδι.

Διελογίζομην, ὅτι οἱ μὲν ἐποικίσαντες ἐν Ἑλλάδι συγγενεῖς τῶν Ἑλλήνων, ὡς πιστεύεται, Ἀλβανοὶ, καίπερ ὀλιγώτεροι σχετικῶς πρὸς τὸν παριστάνομενον Σλαβικὸν χεῖμαρρον, ἐπὶ 500 σχεδὸν ἔτη, ἀπὸ τοῦ 1389, ὡς ὤρισαν ὁ Χάν καὶ ὁ Λήκ, μέχρι σήμερον, δὲν ἐξελληνίσθησαν, οἱ δὲ Σλαβοὶ, ξένοι πρὸς τοὺς Ἑλληνας καὶ πλείστοι ἐλθόντες ἐντὸς ἕ περιποῦ αἰῶνων, ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς ἕκατονταετηριδος, ὡς ὤρισαν ὁ Φαμερσέρ, μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς 13, ὅτε ἐπέβησαν οἱ Φράγγοι, εἶχον ἐξελληνισθῆ, διότι ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν εὐγενῶν τούτων Σταυροφόρων τῆς Δύσεως, δὲν βλέπει τις Σλαβὸς ἀλλ' Ἑλληνας πολεμοῦντας κατ' αὐτῶν, δὲν φαίνονται οὗτοι ὑπερασπιζόμενοι τὰς ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος κτήσεις τῶν, μόνον δὲ ἐπὶ τοῦ Ταυγέτου ἐνεπώλεον ὀλίγοι τινὲς θεωρούμενοι Σλαβοὶ, οἱ καλούμενοι Ἐζερῖται καὶ Μιλήγοι.

Ἐν τούτοις ἐσκεπτόμην, πῶς ἱστορικὰ μνημεῖα ἀναφέρουσι Σλαβὸς ἐν Ἑλλάδι καὶ πῶς τὰ γεωγραφικὰ ὀνόματα τῆς Ἑλλάδος καὶ τίνες λέξεις θεωροῦνται Σλαβικαί; Πάντα ταῦτα μὲ ἐνέβαλόν εἰς μεγιστὴν ἀπορίαν καὶ ζῶντὰ ἐπιθυμία ἐξ εὐνοήτου ἐθνικοῦ ἐνδιαφέροντος μὲ ὤθησαν νὰ ἐρευνήσω, τί συμβαίνει. Ὁρμώμενος δὲ ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὅτι πάντως σφίζονται ἴχνη τοῦ μετοικησαντος ἐν Ἑλλάδι λαοῦ καὶ ὅτι ἐπιμόνος, ἀκριβῆς ἐρευνα ἠδύνατο νὰ σαφηνίσῃ τὸ κατ' ἐμὲ εἰσέτι λίαν σκοτεινὸν ζήτημα, τίνες ἦλθον κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐν Ἑλλάδι, ἀπεφάσισά νὰ πολιορκήσω οὕτως εἰπεῖν πανταχόθεν αὐτὸ στήσας τὰς πολιορκητικὰς μηχανὰς τῆς Φιλολογίας, συνδυάζων τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα μετὰ τῶν ἀναπολειφθέντων ὑπὸ τῶν μετοικησάντων ἴχων, ἦτοι λέξεων, γεωγραφικῶν ὀνομάτων πόλεων, ποταμῶν καὶ ὀρέων, ἄσμάτων, χορῶν, παιγνιδίων, παραμυθίων, ἠθῶν καὶ ἐθίμων καὶ ἐν γένει ἐκείνων, ἀτίνα χαρακτηρίζουσι καὶ διακρίνουσι τὸν βίον τῶν διαφόρων λαῶν καὶ περὶ μόνος ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τούτου καὶ ἐκ τῆς συγκρίσεως αὐτῶν πρὸς τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ νὰ ἐξαγάγω τὴν ἀλήθειαν, ὅπως ἐκ τῆς προστριβῆς δύο ζύλων γεννᾶται τὸ πῦρ?

1. Ὅτι ἴσῳμεν ἐν τοῖς ἐπομένοις τίνας οὗτοι, οἱ ἀπόγονοι τῶν ἐν Ἑλλάδι μετοικησάντων Σλαβῶν θεωρηθέντες.

2. Ἀποῦς μέχρι σήμερον τοιαύτη ἐρευνα δὲν ἔγενετο ἐξαισθητός τοῦ ζητήματος μὲν οὐ μὲρ ῶς ἦτο ἀπὸ μίαις ἀπόψεως, τῆς ἱστορικῆς μόνον δὲ λέξεως τίνες καὶ γεωγραφικὰ τίνα ὀνόματα ἐξῆτάσθησαν, οὐδαμῶς δὲ εἰσέδυσαν εἰς τὸ νὰ ἐξετάσωσι τὸν ἑλληνικὸν βίον καθ' ὅλα τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ, ὡς ἡμεῖς ἐπράξαμεν, καὶ ἐκ τούτου τὰ πλημμελῆ συμπεράσματα, εἰς ἃ ἐβόρσαν, θὰ ἴδωμεν δὲ, διὰ τὴν ἐξαισθητικὴν λέξεων καὶ τὰ γεωγραφικὰ ὀνόματα ἐθεωρήθησαν Σλαβικὰ.

Ἡρξάμην ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔαρος καταγράφων ἀπάσας τὰς λέξεις, ἃς ἐγνωρίζον εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἃ εἶχον περιέλθῃ, ἀκούσας τὰς μὴ καταχωρισμένας ἐν ταῖς συλλογαῖς λέξεων τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ συλλέγων καὶ ὅσας ἄλλας ἠδυνάμην. Κατὰ δὲ τὸ παρελθὼν θέρος διατριβῶν ἐν Αἰγίῳ ἐπεχείρησα ἐκεῖθεν διαφόρους ἐκδρομὰς εἰς τὰ πέριξ χωρία — καὶ κατὰ τὰ προηγουμένα δὲ ἔτη εἶχον κάμη διαφόρους ἐκδρομὰς εἰς τὰ χωρία τῶν ἐπαρχιῶν Αἰγιαλείας, Πατρῶν καὶ Καλαβρυτῶν, ὧν ἡ ὠφέλεια ἐδείχθη μετέπειτα ἐν τῇ ἐρευνῇ τοῦ προκειμένου ζητήματος — τὰ πάντα μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ ἀκριβείας ἐξετάζων. Ἐκ τούτων θὰ περιγράψω τὴν ἐξ Αἰγίου μέχρι τοῦ Παναχαϊκοῦ ὄρους (Βοιδία), διότι κατὰ ταύτην ἀνεκάλυψε τὴν ἀρχήν, εὗρον τὸν μίτον, δι' οὗ ὠδήγηθῆν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ὁδῆς ἀληθείας ἀναγκάζομαι ὁμῶς ἐνταῦθα νὰ περιγράψω τὸ πλείστον μέρος τῆς περιγραφῆς τῆς ἐκδρομῆς ταύτης, ὡς διεξοδικῶς ἐπὶ τὸ ῥωμαντικώτερον γεγραμμένης καὶ νὰ περιορισθῶ εἰς τὸ τελευταῖον αὐτῆς μέρος, ἐνθα κυρίως δηλοῦται ἡ ἀρχή, ὡς προσέπον, τῆς εὐρέσεως τῆς ἀληθείας.

Ἀναχωρήσαντες ἐξ Αἰγίου τῇ 18 Ἰουλίου περὶ ὄρθρον καὶ διελθόντες διαφόρους κόμας ἀφικόμεθα τὴν ἐπιούσαν περὶ ὄραν 10 π. μ. εἰς τὸν Ὀθρούκαμπον, — οὕτω καλεῖται κοιλὰς τις μετὰ τοῦ Παναχαϊκοῦ καὶ τοῦ ὄρους τῆς τοῦ Αἰγίου Ἀραχώβης, κατὰ τὰς πηγὰς τοῦ ποταμοῦ Φοῖνικος (Σαλμενίκου). Ἐκεῖ εὗρομεν Ἀλβανίδας πλουνοῦσας περὶ πηγὴν ὕδατος, λέβητας ἐπὶ πορῶς θερμαινόμενους, ἐξ ὧν καπνὸς ἀνέθρωςκε καὶ παιδιὰ σκιρτῶντα, τεμάχια χρυσοῦ ἄρτου, μπομπότας, εἰς τὰς χεῖρας κρατοῦντα καὶ μετὰ βουλιμίας εἰσάγοντα εἰς τὸ στόμα καὶ καταβροχθίζοντα αὐτόν. Μόνον δὲ γυναίκας καὶ μικρὰ παιδιὰ εὐρόμεν ἐκεῖ, τῶν ἀνδρῶν μετὰ τῶν μεγαλύτερων τέκνων ἀρρένων τε καὶ θηλέων καταβάντων ἦδη εἰς τὰ λεισθία, διότι τὸ μὲν εἶχον φάγη ἐκεῖ τὸ χόρτον τὰ ποίμνια, τὸ δὲ εἶχε ζηρανθῆ καὶ δὲν ὑπῆρχε πλέον βοσκή. Ἐν τῇ κοιλάδι ταύτῃ, ὡς καὶ ἐν τῇ ἡμισείαν περιποῦ ὄραν ἀπεχούση Ζουμπάτα καὶ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ ποταμοῦ Μεγανίτου, ἐν ταῖς θέσεσι Φράγγα, Λόπεσι κ. λ. διέρχονται τὸ θέρος πολλοὶ Ἀλβανοὶ ποιμένες νομαδες μετὰ

1. Ἐπειδὴ ἐν Ἑλλάδι εἶνε γνωστὰ ὡς διάγοντες νομαδικὸν σκητικὸν βίον οἱ καλούμενοι Βλάχοι, σημαίνομεν πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἐνδεχομένης συγχύσεως, ὅτι ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ τούτων, ἀλλὰ περὶ Ἀλβανῶν, Ἀρβανιτῶν. Περὶ δὲ τῶν Βλάχων, τῶν καὶ Κοιτσοβλάχων καὶ Ἀρβανιτοβλάχων καὶ ἄλλως λεγομένων θὰ γένη λόγος ἑτεροῦ ἐν τοῖς ἐπομένοις.

των οικογενειών* και των ποιμνίων. Ο Αλβανός διάγουσι ούτω περ' ενταύθι κατ' αποστάσεις ημισίας περ' ούρας σκηνή μία Αλβανική παρ' αὐτῶν εἰς τοῦ ἀριθμοῦ οικογενειῶν συγκειμένη ἐν δὲ τῷ μεταξύ δύο πατριῶν γῶφ βόσκει ἐκάστη τὰ ἐαυτῆς ποιμνία. Ἐρχόμενοι τὸ ἕαρ ἐκ τῶν χειμερινῶν διαμονῶν στήνουσι κατὰ πρῶτον τὰς σκηνάς, ἕως ἐναποθέσωσιν ἐν αὐταῖς τὰς γυναίκας καὶ τὰ τέκνα, ὡς καὶ τὰ ὀλίγιστα πενιχρὰ πράγματα τῶν. Κατασκευάζουσι δὲ τὰς σκηνάς οὕτω πως ἐμπήγουσιν εἰς τὴν γῆν δοκάς καὶ πέλους καὶ περὶ αὐτοὺς πλέκουσι κλάδους δένδρων, στεγάζουσι. δὲ ἐπειτα τὰς κλαδοπέκτους ταύτας καλύψας, διὰ δερμάτων καὶ μαλλίων ὑφασμάτων ἀλβανουρῶν, τῶν βελαντινῶν. Ἐντὸς δ' αὐτῶν διέρχονται, σχεδὸν μόνον καιμῶνται, αἱ γυναῖκες καὶ τὰ μικρὰ παιδία, διότι οἱ ἄνδρες καὶ τὰ μεγαλύτερα βόσκουσιν ἢ φυλάττουσι τὰ ποιμνία. Ἐκαστον πρῶτατον, ἀνάς, αἶψ, ἐρίφον, βοῦς, χοῖρος κτλ. ἔχει ἴδιον ὄνομα, κατὰ τὸ χρῶμα τῆς τριχῆς, κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ προσώπου ἢ τῆς ῥίνος ἢ τῶν ὠτων, ἢ κατ' ἄλλην τινα αἰτίαν διδόμενον. Εἰς δὲ τὰς θέσεις ἐνθα σκηνουσί, ὡς καὶ εἰς τὰς θέσεις ἐνθα βόσκουσι τὰ ποιμνία, δίδουσι διάφορα ὀνόματα εἴτε τὸ ὄνομα τινὸς τῶν ἀρχαιοτέρων, εἴτε τινὸς δένδρου, θάμνου καὶ ἐν γένει φυτοῦ εἴτε ὀνόματα τῶν κτηνῶν, πρῶτατον, αἰγῶν κτλ. εἴτε ὀνόματα θελοῦντων τῶν σχῆμα τὰς τοποθεσίας ἢ τὰ εἶδος τοῦ ἐδάφους ἢ τέλος δίδουσι ὀνόματα ἐκ διαφόρων αἰτιῶν καὶ περιστάσεων. Ὁ αὐτὸς δὲ βίος, τὰ αὐτὰ κατὰ πάντα πράγματα ἐπαναλαμβάνονται καὶ ἐν ταῖς χειμερινῶν διαμοναῖς αὐτῶν. Διαλύοντες κατὰ τὸν θέρων τὰς σκηνὰς καὶ τὸ μὲν φορτώνοντες ἐπὶ τῶν φορητῶν τὰ ἐαυτῶν πράγματα, τὸ δὲ φέροντες ἐφ' ἑαυτῶν, μεταβαίνουν σὺν γυναίξί, τέκνοις καὶ κτήνεσιν εἰς τὰ χειμαδιὰ. Εἶνε δὲ λίαν συγκεντητικὸν ἔθιμα ἡ μετανάστασις αὐτῆ, καθ' ἣν συνεισφέρουσι ἀπασας αἰ πατριαὶ καὶ ἀναχωροῦσιν ἑαυτοῦ. Οἱ ἄνδρες μετὰ τῶν μεγαλύτερων τέκνων καὶ παρ' αὐτοῖς οἱ κύνες διαμοιράζονται εἰς διάφορα μέρη κατέχοντες τὰ ἄκρα, τὰ πρόσθια, τὰ ὀπίσθια καὶ τὰ πλάγια, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τὰ ποιμνία. Παρακολουθοῦσιν αἱ γυναῖκες μετὰ τῶν μικρῶν τέκνων καὶ τῶν υποζυγίων. Ὁ ἦχος τῶν περιλαμίων κωδιανίσκων, ὁ βελασμός τῶν πρῶτατων καὶ αἱ φωναὶ τῶν ἄλλων κτηνῶν, αἱ ὕλακαὶ τῶν κυνῶν, οἱ συριγμοὶ καὶ αἱ φωναὶ τῶν ποιμνίων καὶ ὁ κρότος τῶν ποδῶν ὄλων ἀντηχοῦσιν ἐν τὰς κοιλάδας καὶ φάραγας καὶ πληροῦσι τὸν αἰθέρα βοῆς ἄλλοκότου, πλὴν οὐχὶ δυσάρεστου. Ἐκεῖ δὲ διανεμόντες ἐπίσης τὸν χρόνον καὶ στήνοντες τὰς καλύβας ποιμαίνουσι τὰ ποιμνία μέχρι τοῦ ἕαρος δίδουσι καὶ ἐκεῖ ὀνόματα, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν θεριῶν διαμοιῶν. Ἐννοεῖται, ὅτι αἱ ὀνομασίαι δίδονται ἀπαξ, ὅταν πρῶτον ἐγκατασταθῶσιν ἐπὶ τινὸς μέρους καὶ ἔπειτα ἐπαναλαμβάνονται κατ' ἐκάστην ἐπανοδὸν προσθήκῃ δὲ καὶ συμπληρώσεις ὀνομάτων δὲν ἐλλείπουσι βε-

βαιῶν. Ἐκ τούτου πλῆθος τῶν ὀνομάτων τῶν παρ' αὐτοῦ τοῦ ἔθους, ὅτι ἐλάχιστοι περιφερόμενοι, περιφεριῶν ὑπερβίων, καὶ ἀλλῶν παρ' αὐτῶν καὶ περὶ αὐτῶν ἐνθα διασκορπίζονται οἱ Αλβανοί, φέροι καὶ ἴδιον ὄνομα. Ἐὰν δὲ ἐπὶ τινος τῶν θέσεων τούτων ἦθελον κτίσει χωρίον εἴτε αὐτοὶ οἱ Αλβανοὶ εἴτε Ἕλληνες τοῦτο βεβαίως θὰ φέρῃ τὸ ὄνομα, ὅπερ Αλβανὸς κοινὸς ἔδωκε τῇ θέσει ἐκείνῃ.

Σ. Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ.

Ἀνεκδοτὸν ἀποσπασμα ἐκείσεως τοῦ στρατηγῶν ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΕΥΜΟΡΦΟΠΟΥΛΟΥ

Συγγραμ. 181 σελ. 81.

Μολούσι παρευρήθην εἰς τὴν παραδοσιν τῆς φρουρᾶς τῆς Ἀκροκρινθου, μόλις ταῦτα ἐπειδὴ δὲν ἔγεινε τι ἄξιον λόγου παραλαβὴ ταύτην καὶ ἔρχομαι εἰς τὴν ἀφίξιν τῶν Γενιτζάρων. Πληροφορηθεὶσα δὲ τότε ἡ κυβέρνησις, ὅτι ἐφθασαν οἱ Γενιτζάροι, ἔσπευσε νὰ με ἐφοδιάσῃ με τροφὰς καὶ πολεμοφόδια ἰκανά, καὶ με περὶ τῶν τριῶν χιλιάδων στρατιωτῶν ἀπὸ διάφορα μέρη, δηλ. ἀπὸ Λεοντάρη, ἀπὸ Ἄργου, ἀπὸ Αἰγίναν, ἀπὸ Σαλαμίναν, ἀπὸ Πόρον, ἀπὸ Θήβας, ὅλοι οἱ Δερβενχωρῆσαι ἀφ' οὗ ἔγεινε ἡ συγκέντρωσις τοῦ στρατοῦ καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι οἱ Γενιτζάροι ἐπροχώρησαν εἰς τὸν Καπανδρίτι χωρίον Ἀττικῆς, διευθύνθημεν ἡμεῖς εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος Κατζιμιδι ὀνομαζόμενον, ὅπου ἐτοποθετήθημεν καὶ δὲν ἐπαύομεν καθήμεν νὰ κάμνωμεν ἀκροβολισμοὺς πληροφορηθεὶς ὁ Στρατηγὸς Γκούρας ὅτι ἐγὼ ἐτοποθετήθη εἰς Κατζιμιδιὸν ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἤρχετο πρὸς ἀνταμάσιν μου, καθ' ὅδον ὄμως μαθὼν ἀπὸ στρατιώτας ὅτι εἰς τὸν Μαραθῶνα ὑπῆρχον Τούρκοι περιφερόμενοι ἐκεῖ, ἤλλαξε δρόμον καὶ φθάσας εἰς Μακρathῶνα εὔρε τους Τούρκους ἀπὸ τοὺς ὁποίους καὶ ἐφόνησε πολλοὺς, καὶ τοὺς λοιποὺς διεσκορπίσε: τὴν θέσιν ταύτην εὔρε κατὰ ληλον διὰ νὰ τραβιῆν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο τοὺς Τούρκους, καὶ ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ ταμποῦρι καὶ νὰ κλεισθῇ εἰς αὐτό, καὶ εὐθὺς ἐστειλε πεζῶν πρὸς ἐμὲ ὅσους ἐφθασε 4 ὥρας νύκτα, καὶ με εἰδοποίησεν ὅτι ἤρχομαι νὰ σὲ ἀνταμάσω, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκλείσθη ἐνταῦθα εἰς Μακρathῶνα καὶ περιμένω τους Τούρκους νὰ ἔλθουν, σὲ εἰδοποιῶ τούτο περὶ τὰ ἐξημερώματα τῆς ἰδίας νύκτας ὑπῆρχον οἱ Τούρκοι εἰς Μακρathῶνα καὶ ἤρχισεν ὁ πόλεμος μερικεὶ ἐκ τῶν στρατιωτῶν μου οἱ πλειοψηφόντες περισσώτερον τοὺς Τούρκους ἀφ' οὗ εἶδον αὐτοὺς ὅτι ἐκίνησαν, ἐνόμισαν ὅτι διευθύνοντο διὰ τὰς Ἀθῆνας καὶ ἦλθον καὶ με εἰδοποίησαν ἐσυνάξῃ εὐθὺς ὅσους ἤδυνῆθη, καθότι ὁ στρατὸς ἦτο διασκορπισμένος εἰς διάφορους θέσεις, ἄφρα μέρους αὐτῶν εἰς τὸ ταμποῦρι, οἱ δὲ λοιποὶ μετ' ἡκολούθησαν καὶ διευθύνθημεν εἰς Μαραθῶνα πρὸς βοήθειαν τοῦ ἐκεῖ πολιορκουμένου κράν τοῦ ταμποῦριου εὔρομεν τὸν πόλε-

μον πεισματώδη, εὐθὺς ἐρήφθημεν ὡς μακρὸν κρὰ τῶν Τούρκων, οἵτινες μόλις μὰς εἶδον πλησιάζοντας ἐτραπήσαν εἰς φάγῃν, τὰς ποιοὺς ἐκυνήγησαν οἱ στρατιῶται ἐπέκεινα τῆς μιᾶς ὥρας, ὅπου φεύγοντες οἱ Τούρκοι ἐφρονεῦθη καὶ ὁ Γενιτζάραγας μετὰ ὀλίγας ἡμέρας ἀναχώρησαν ἀπὸ Καπανδρίτη ἐκατέβησαν εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Καλάμου τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐπροσπαθοῦσαν νὰ μαρκάρουν τους ἀδυνάτους καὶ πληρωμένους, οἱ δὲ λοιποὶ νὰ ἀναχωρήσουν διὰ ξηρὰς διὰ τὴν Εὐβοίαν, τοὺς ἐπληρώσαμεν εἰς τὸ χωρίον Καλάμον, ὅπου ἀπέγει ἐν τέταρτον τῆς παραλίας, ὅσους ἐφθάσαμεν ἐντὸς τοῦ χωρίου, μέρος ἐφρονεῦσαμεν καὶ μέρος ἐξωγήσαμεν, τοὺς ἐπήραμεν καὶ ἰκανὰ ζῶα, ὅσα ἐπροσθάσαμεν εἰς τὴν μάχην τοῦ Καλάμου ἡμῶν. ἐγὼ, ὁ Στρατηγὸς Γκούρας, καὶ ὁ Σκουρτανιώτης εἰς τὰ μέρη ὅπου ἐστέκουμουν ἐγὼ καὶ ὁ Στρατηγὸς Γκούρας δὲν ἠδυνῆθησαν οἱ Τούρκοι νὰ ἀνθέξουν, ἀπὸ δὲ τὸ μέρος τοῦ Σκουρτανιώτη ἔγεινε τὸ τσάκισμα καὶ καταδιώκοντες αὐτὸν μὰς ἤλθαν οἱ ἐχθροὶ ἀπὸ τὰ ὀπίσθια τότε ὀπισθοδρομήσαμεν καὶ ἡμεῖς καὶ ἀνεκατέυθημεν μετὰ τοὺς Τούρκους καὶ ἡ μάχη ἔγεινε τότε πεισματώδης ἐφρονεῦθησαν ἐξ ἡμῶν δέκα ἄνθρωποι μὲ ἐφρονεῦθη καὶ τὸ ἄτη μὴν ἢ δε φθορὰ τοῦ ἐχθροῦ ὑπερέβη τους δικασίους φρονεῦμένους, ἡ δὲ νύξ ἐπαύσε τὸν πόλεμον καὶ οἱ ἐχθροὶ ἀπέρασεν διὰ τὴν Εὐβοίαν καὶ ἐκάστος ἐξ ἡμῶν ἀπέβη εἰς τὰ ἴδια του.

Ἡδὴ ἀρχίζει ὁ ἐμφύλιος πόλεμος καὶ δὲν ἔχω καρδιαν νὰ κάμω λόγον, ἐὰν καὶ πολλοὺς ἔσωσα καὶ κένενα δὲν ἐβλαψα εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν μου ἀπὸ Πελοπόννησον εἰς Ραῦμελιν ἀνταμάθη με τὸν Στρατηγὸν Γκούραν καὶ ἐπεφάσαμεν εἰς Ἀμπλάνην καὶ προστομαζόμεθα νὰ τοποθετηθῶμεν αἰφνιδίως ἐφθασε σῶμα Ἀλβανῶν ἀπὸ τοῦ Μεσολογγίου συγκειμένον ἀπὸ ἐπτά ἑως ὀκτὼ χιλιάδας, ἐπρόφθασαν τὸν Νάκον Πανουργιῶν εἰς τὰ πέντε Ὀρνια καὶ κατέστρεψαν τὸ πλείστον μέρος τοῦ στρατοῦ καὶ μόλις αὐτὸς ἐσώθη μετὰ ὀλίγους. Οἱ Τούρκοι ἐτραβῆσαν κατ' εὐθείαν διὰ Σαλῶνα καὶ μέρος ἐξ αὐτῶν ἐπίασαν τὰ Χρυσά. Ἐμεῖς δὲ ἀναχωρήσαμεν ἀπὸ τῆς Ἀμπλάνης καὶ ἐπίασαμεν τὸν Ὄσιο Λουκά. Ἐκεῖ ἐφθασε καὶ ὁ Καραϊσκάκης με σῶμα ἡπειροσουλιατικῶν εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν ἐφάναμεν ὀλίγας ἡμέρας ἀλλὰ Τούρκοι δὲν ἤρχοντο ἐκεῖ. Ἀποφασίσαμεν καὶ ἀπεφάσαμεν εἰς τὸν Προφήτην Ἥλιαν μετὰ τὸ Σαλῶνα καὶ Χρυσά ἐγὼ ἐκρίθη εὐλογοῦν νὰ πιάσω τὸ Καστρί καὶ με ὀλίγας ἡμέρας μου ἐστειλαν τὸν Καλλέργην με σῶμα Κρητῶν. Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἐγίνοντο ἐτοιμασίαι νὰ υπάγωμεν νὰ καταστρέψωμεν τὴν Κακὴ Σκόλα διὰ νὰ κοπῇ ἡ συγκοινωνία τοῦ ἐχθροῦ μετὰ τὸ Σαλῶνα καὶ Λαμίας, καὶ ἐνθ' εἰμαθα ἐτοιμοὶ ἐφθασε ὁ Ἱμπραῖμης εἰς τοὺς μύλους τοῦ Ἄργου, τότε ἡ Κυβέρνησις με διέταξε νὰ κάμω τὴν νύκτα ἡμέρα καὶ νὰ προφθάσω εἰς τὰ Δερβένια νὰ μὴν πε-

ράσῃ ὁ Ἱμπραῖμης καὶ τὰ πιάσῃ. Στὴν στιγμὴν λοιπὸν ἀνεχώρησα ἀκολουθώντας με καὶ οἱ Κρήτες καὶ ἐφθασα εἰς τὰ Δερβένια με μεγαλήν ταχύτητα καὶ ἀρχίσασμεν με μεγαλήν προσοχὴν καὶ αὐστηρότητα νὰ ἀχυροκόμω εἰς τὰς διαφόρους θέσεις. Ἀλλ' ὁ Ἱμπραῖμης ἐπέσπευθεν εἰς Τριπολιτσάν. Διὰ ὅλην τὴν δραστηριότητα καὶ προθυμίαν ὅπου ἔτρεχον εἰς τοὺς κινδύνους εἰς μέλη τινὰ τῆς τότε Κυβερνήσεως πονηρὸς δαιμόν ἐβῆκεν εἰς τὰ σπλάγγνα των καὶ ἀντὶ ἀμοιβῆς τῶν τόσων θυσιῶν μου ἀπεφάσισαν νὰ με δολοφονήσουν καὶ ἀντὶ ἐμοῦ ἐφρόνησαν τὸν ἀδελφόν μου Κωνσταντῖνον. Εὐμορφόπουλον. Καὶ ἀφ' οὗ εἶδον τὸν τρομερὸν τους κακοῦργημα ἡ πράξις αὐτὴ με παράλυσε καὶ ἀπαραίτητὴν τὴν θέσιν μου μετέβην εἰς Ναύπλιον ὅπως ἐξετάσω τὴν αἰτίαν τῆς κακουργίας αὐτῶν καὶ διὰ ποτα μου σφαλίματα ἐπράχθη αὐτὴ.

Ἡ Κυβέρνησις ἐπέμεινε νὰ μεταβῶ εἰς τὴν θέσιν μου, καὶ διὰ νὰ μὴν φανῶ ἀπειθῆς μετέβην, καὶ παρεκάλεσα τὴν Κυβέρνησιν ἂν δυνατόν νὰ μὰς στείλῃ εἰς τὸν μεγαλεῖτερον κίνδυνον καὶ ὄχι ἐκεῖ, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον νὰ γείνη τούτο, ἐστάθη λοιπὸν ἐκεῖ ἕως τὴν πτώσιν τοῦ Μεσολογγίου, ὅπου ὁ Κιουταγῆς ἐξεστράτευσε διὰ τὰς Ἀθῆνας ἐβήκαμεν στὴν Κάζα ἐγὼ, ὁ Γκούρας, ὁ Γκριτζιώτης, ὁ Βάσος καὶ ὁ Κατσικοστάθης ἐκεῖ ὅπου ἐκαθήμεθα ἤλθον τρεῖς προστοὶ Βιλιώτες ὁ Γερο - Νικολὸς Σωτήριον, Γερόστροφος καὶ Γεωργάλης Οἰκονόμου καὶ ἔχοντες ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμὲ εἶπον ἰδιαιτέρως: τοῦ πηγαινέτε; ἐδῶ ὁ Μερπασὸς τῆς Εὐρύπου μοιραζει προσκονοχάρτια καὶ προσκύνουν οἱ Σκουρτανιώτες, οἱ Χασιώτες καὶ οἱ Μενιδιάτες ἐστειλαν προσκονοχάρτια καὶ τοῦ Χατζῆ Μελέτη ἀπὸ τὰ Κούντουρα αὐτὸς εἰσακούσθη με τους Μεγαρεῖς καὶ ζῆτει καὶ ἡμὰς ἀκόμη. Τότε ἐγὼ ἀκούσας ὅλα αὐτὰ τοὺς ἠρώτησα ἐσεῖς τί σκέπτεσθε νὰ κάμω; καὶ αὐτοὶ μου εἶπαν, ἤλθαμεν ἐπίτηδες νὰ σοῦ ἐξηγηθῶμεν καὶ σὲ ῤιχνομεν εἰς τὸν Θεὸν νὰ μὰς εἰπῆς τὴν γνώρισιν, διότι ἡμεῖς δὲν γνωρίζομεν τί δρόμον νὰ πάρωμεν. Τους εἶπον ὅτι ἂν θέλετε νὰ με ἀκούσετε δὲν πρέπει νὰ κάμω αὐτὴν τὴν ἀτιμὴν πράξιν καὶ ὅτι ὅλα τὰ ἔθνη εἰναι ὑπὲρ ἡμῶν καὶ νὰ πάρετε ὅλοι τὰς οἰκονομίας σας καὶ νὰ τὰς φέρετε εἰς τὴν Σαλαμίνα. Τὰ δὲ ζῶα σας νὰ τὰ περάσετε εἰς τὰ μέσα Δερβένια διὰ νὰ μὴν γίνετε ἐθνοκατάρτοι, τους εἶπον εἰπέτε τα αὐτὰ τὰ ἴδια καὶ εἰς τὸν στρατηγὸν Γκούραν καὶ μὴν φοβησθε. Τὰ ἐξηγήθησαν καὶ εἰς τὸν στρατηγὸν Γκούραν καὶ τοὺς εἶπε νὰ υπακούσωμεν τὰς συμβουλάς μου καὶ τὴν ἐπιούσαν μετέβησαν εἰς Σαλαμίνα.

Τότε λοιπὸν συσχεφόντες μετὰ τοῦ Γκούρα ἐγνωμοδότησα νὰ ἀπεράσω διὰ νὰ σηκῶμε τους Σκουρτανιώτας καὶ νὰ τους μεταφέρω εἰς Σαλαμίνα, τὰ δὲ μνηστῆρες πράγματα νὰ τὰ μεταφέρω εἰς τὰ μέσα Δερβένια. Ἄλλοι δύο νὰ υπάγουν νὰ σηκώσουν τους Χασιώτες καὶ Μνησιώτες, καὶ αὐ νὰ πὰς ἀμέσως εἰς τὰς Ἀθῆνας

καὶ νὰ στείλῃς τὸν Μαμούρη νὰ υπάγῃ εἰς τὰ κάτω τμήματα τῶν Ἀθηνῶν νὰ σηκώσῃ ὄλων τὸν κόσμον αὐτὸν καθὼς καὶ τὰ πράγματα τους καὶ νὰ τοὺς τοποθετήσῃ ὅπως καὶ τοὺς ἄλλους. Σὺ νὰ μείνῃς ἐντὸς τοῦ Φρουρίου καὶ νὰ ἐφοδιάσῃς τὸ φρούριον ἀπὸ τροφῶν πολεμοφόδια καὶ λοιπὰ, νὰ μὴν ἀφήσῃς γέροντας, γυναῖκας καὶ παιδιὰ ἐντὸς τοῦ φρουρίου θέλουν καὶ μὴ θέλουν νὰ τοὺς διαζῆς ἄλους. Ὁ Γκούρας μου λέγει ὅτι οἱ Προῦχοι τῶν Ἀθηνῶν μου γράφουν νὰ τραβῆσωμεν ἐμπρός, τὸν ἐπεθυμήσα τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου, καὶ οὐτε νὰ ἀκούωμεν οὐτε νὰ λέγωμεν τὰ τοιαῦτα ἦτον καιρὸς, ὁ Γκούρας ἐπέμεινε νὰ υπάγωμεν ἐμπρός. Τοῦ εἶπα λοιπὸν ἕως αὐτῶν τέτοιον ὄραν πρέπει νὰ μὰς καρτερέσῃς ἐδῶ, θέλω νὰ προβλέψω τσαρούχια καὶ ὅτι ἄλλο δυνήθω διὰ τους στρατιώτας. Ἐφθασε τρεῖς ὥρας νύκτα εἰς Μέγαρον ἡμεῖς τὸν Καραϊσκάκη τὸν ὅποιον ἔφεραν ἡ ἐμπροσφυραχία τοῦ Κιουταγῆ, παρὰ τοῦ ὁποῖου ἐπληροφόρηθη, ὅτι ὁ Κιουταγῆς ἦτο εἰς Σαλῶνα καὶ ἤρχετο προσκυνώντας τὸν κόσμον ἐπροσκύνησεν ὁ Σερφάκας, οἱ Κοντογιανναῖοι καὶ ἄλλοι ἄλλοι ἦσαν εἰς τὰ ὀρεινότερα μέρη ἐπροσκύνησεν ὁ Κομνηνὸς ἀπὸ τὰ Σαλῶνα, ὁ Νάκος Πανουργιῶν ἂν δὲν ἐπροσκύνησεν ἡ ἂν δὲν ἐφυγεν ἀπὸ τὴν Σπηλιῶν εἰναι πιασμένος. Ταῦτα ἀκούσας πεζῶν ἐστειλα ἀμέσως εἰς τὸν Γκούρα καὶ τοῦ εἶπον, νὰ ἀναβῆλῃ τὸν σκοπὸν διὰ ἐξῶ, ὁ Γκριτζιώτης με τὸν Βάσον ἐραδιούργησαν ὁ Βάσος τους ἀνθρώπους νὰ μὴν ἀκολουθήσουν διὰ ἐμπρός, οἵτινες ἀνεχώρησαν διὰ Σαλαμίνα καὶ τοὺς ἠκολούθησαν καὶ τὸ πλείστον μέρος τῶν ἰδικῶν μας στρατιωτῶν. Ἐρώτησα τὸν Καραϊσκάκη ἐμεῖς τί πρέπει νὰ κάμωμεν, μὰς εἶπεν ὅτι σκοπεῖω νὰ υπάγῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, τὸν λέγω ὅτι ὁ Κιουταγῆς ἔρχεται δραματικῶς εἰς τὰς Ἀθῆνας καὶ σὺ ζῆτει νὰ πὰς εἰς τὸ Ναύπλιον; αὐτὸς δὲν εἰναι τρόπος καὶ οὐτε τιμὴ σας κάνει νὰ ἀναχωρήσετε εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν. αὐτὸς μου εἶπεν, ἐμὲ δίκαιον ἀδελφοὶ ἀλλὰ πηγαῖν εἰς Ναύπλιον καὶ πρέπει νὰ υπάγω νὰ ἰδῶ ποῦ βολίζει ἡ Κυβέρνησις μας, καὶ νὰ ἰδῶ ἐὰν ἔχῃ σκοπὸν νὰ συντρέξῃ τὸν ἀγῶνα με στερεὰν ἀπόφασιν, τότε σοῦ δίδω τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου νὰ ἔλθω νὰ συναγωνισθῶμεν καὶ νὰ συγκινδυνεύσωμεν μαζί ὡ ἂν ἰδῶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ συντρέξῃ εἰς τὸν κίνδυνον, ἀμέσως θὰ ἐπιστρέψω ἐξω τῶν Ἀθηνῶν καὶ θὰ με ἔχετε σύντροφον μέγχι θανάτου. Ἄν ἡ Κυβέρνησις ἀδιαφορεῖται καὶ ἰδῶ ὅτι ἀρχίζει νὰ μαρκάρηται καθὼς ἐπὶ Δραμακῆν, τότε θὰ φροντίσω νὰ κάμω πεντακοσίους καλοὺς στρατιώτας καὶ νὰ εἰσακουστοῦμεν ἦτοι καὶ ἐγὼ νὰ ἐμπα εἰς τὴν πολιορκίαν ἦτοι καὶ σὲ νὰ βγάλω καὶ νὰ τρέξωμεν εἰς τὰ ὄρη, αὐτὰ ὅλα σὲ τὰ υπάσχομαι. Ἀδελφοὶ Εὐμορφόπουλε, με πιστήνω. Ἀκούσας ὅλα αὐτὰ ἐμετέβην εἰς Ἀθῆνας ὅπου ἀντάμωσα τὸν Γκούραν μετὰ τοῦ ὁποῖου ἐξηγήθη τὸν σκοπὸν τοῦ Καραϊσκάκη, ὅτι ὁ Βάσος καὶ ὁ Γκριτζιώτης ἀνῆσαν οἱ ἀν-

θρώποι διὰ νὰ συγκεντρώσουν στρατὸν καὶ νὰ διοικήσουν. ἀνάγκη εἶναι νὰ γράψωμεν εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς ἀντικυβερνητικῆς ἐπιτροπῆς Ζαῖμην νὰ διορίσῃ τὸν Καραϊσκάκην Ἀρχηγόν, υπογράψωμεν καὶ οἱ δύο καὶ τὸ ἐστειλάμεν ἐπίτηδες με τὸν Κωνσταντῖνον Παπαθανασόπουλον. Στεμνησιώτην.

Ο ΓΚΙΩΝΗΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΥΚΚΟΣ

Συγγραμ. 181 σελ. 81.

Ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου! ἐπαύρασαν ὁ εἰρηνοδίκης βλεπῶν καὶ ἀκούων τὴν διατάραξιν τῆς οἰκιακῆς του εἰρήνης ὑπὸ τῶν εἰσβαλόντων πτηνῶν καὶ φοβούμενος περὶ τῆς ἀσφαλείας τοῦ ἐξ ὕλου μέρους τῶν ἀποσκευῶν του, τῶν τε ἐκ καθαρῶς ὕλου καὶ τῶν ἐξ ἀκαθάρτου, ἤτις συνηθέστερον ὀνομάζεται πηλὸς καθότι φρικτὸν εἶπεν! καὶ ἐν αὐτῷ τῷ οἴκῳ τῆς Δικαιοσύνης δὲν ἐπαύσαν ἡ μάχην καὶ ἡ καταδίωξις, ἀλλ' ἐπετρυγίζον οἱ ἐχθροὶ μετὰ μεγάλου πατάγου τῶν πτερῶν κατὰ μήκος τῶν τεσσάρων ταίχων, αὐτοὶ καὶ αἱ μέλανες σκιά των, ἄλλοτε μὲν μικραὶ, ἄλλοτε δὲ μεγεθνόμεναι ὡς μορμολύκεια καὶ ἄλλοτε μὲν ἀπομακρυνόμεναι τῶν πρωτοτύπων, ἄλλοτε δὲ ἐγγίζουσαι πρὸς αὐτὰ τοσοῦτον, ὥστε νὰ συχισθῶσιν εἰς ἐν σῶμα πρωτότυπα καὶ σκιά. Ἐπετρυγίζον οἱ ἐχθροὶ ἄνω, κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, κύκλῳ πάντοτε τοῦ σεβασμίου ἀντιπροσώπου τῆς γῆνης τάξεως ὅστις ἰσταμένος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἐξ ἀπροσπτοῦ καταληφθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπιδρομῶν, παρηκολούθει τὰς περιστροφικὰς καὶ ἀσπασμαδικὰς κινήσεις τοῦ καταδιώκοντος καὶ τοῦ κατὰδιωκομένου διὰ τῶν χειρῶν, διὰ τῶν ποδῶν καὶ διὰ τῆς κεφαλῆς, προσκαλὼν αὐτοὺς νὰ παύσωσι καὶ κραυγάζων συγχρόνως με ἐκάστην κίνησιν τῶν πάντε μελῶν του, διότι καὶ ἡ κεφαλὴ βεβαίως μέλος ἦτο, ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου, ἡσυχάσατε! Τίνας εἶθε; τί ζῆτε; πόθεν ἔρχεσθε, διατί αὐτὴ ἡ λύσσα; διατί ἡ μάχην; διατί τὸ αἷμα; εἶμαι ὁ εἰρηνοδίκης ἡσυχάσατε, ὀμλήσατε, ὅσα διατάγματα ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου, ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου! — Ὡ, ἐὰν ἦσαι ἄνθρωπος τοῦ νόμου καὶ τῆς Δικαιοσύνης, εἶπεν ὁ κούκκος, εὐχαριστῶς πίπτω εἰς τοὺς πόδας σου, — καί, ἀν' ἔπος ἀμ' ἔργον, ἔπεσε τῷ ὀντι— καὶ δὲν ἐξείλαω ἂν φορῆς ὑποδήματα ἢ φλιφιλάδας (δηλαδὴ παντόφλας) ἢ ὄλος διαῶλον περιορίζεσαι εἰς τὰς σανίδας τοῦ πατώματος τοῦτο ζῆτῶ: τῶ ὄντι δικαιοσύνην! Ἀσθμαίνων, ἀποστάξων ἐξ ἰδρῶτος καὶ αἵματος, ἔχων ὀρθῆ ἐκ τῆς φρίκης ὅσα πτεριδιὰ τῶ ἔμειναν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ὁ κούκκος, ἐζήτηε προφασίαν ἐν μέσῳ τῶν σκελῶν τοῦ ἀνθρώπου καὶ συγχρόνως ἐθαύμαζε τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος τῶν ποδιῶν του ὀνύγων. Ὁ θαυμαζόμενος, δηλαδὴ εἰρηνοδίκης παρατηρῶν πρὸς τὰ κάτω τὰ κατεσκευασμένα κινήματα τοῦ κούκου, ἔτεινε οὐχ ἦσαν ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας πρὸς τὸ κενὸν με ὀρθὰς τὰς παλά-

μας, ἀπαγορεύων τρόπον τινὰ δι' αὐτῶν τὸν γκιώνην τοῦ καὶ πλησιάζει, ἐννοῶν ὅτι τοῦ λοιποῦ ὁ κοῦκκος διέτελει ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ καὶ ἤτο ἱερὸς καὶ ἀπαράβιαστος, ὡς καὶ πρῶτον, ὀλιγώτερον ἰσῶς τοῦ κοῦκκου πρὸς τοῦτο ἔβια. Ὁ γκιώνης τῷ ὄντι ἐπαύσε τὴν καταδίωξιν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ χεῖλους τινὸς κοσκίνου, ἀνεστραμμένου, ἐκεῖ που παρεπιδημῶντος μετὰ μακρὰν ἀπουσίαν ἐκ τῆς πατρίου γῆς τῶν ἀθηγαγνίδων, μετὰ περιεργίας διερευνῶν καὶ αὐτὸς τὸ εἶδος τοῦ λογικῆς ὄντος, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἡ τύχη ἢ μάλλον ἡ ὀργὴ ἔφερον αὐτόν, προσπαθῶν νὰ γελῶσθαι διὰ τὴν νέαν καὶ παραδόξον τροπὴν ἣν ἐλάμβανεν ἡ ὑπόθεσις; ἀλλὰ μὴ κατορθῶν τούτο ὡς ἐκ τῆς ἐξῆς ἐπιμύοντος σκέψους ἥτις ἐπανελημμένως ἐπήρχετο αὐτῷ κατὰ νοῦν, τὸ ὄν τοῦτο ἐνώπιον τοῦ ὁποίου εὐρίσκονται εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν λογικὸν ὄν. «Ἐστω! εἶπε καὶ αὐτός, δικαιοσύνην ζητῶ κ' ἐγώ, κύριε εἰρηνοδίκης».

Εὐλόγημένη ἔστω ἡ στιγμή αὕτη, ὡς εἰρηνοδίκη μου, καθ' ἣν ἀπὸ ἀλλήλων τέλους πάντων τῶν ἄλλων καθηκόντων μου καὶ πρόκειται νὰ ἀσχοληθῶ ἀποκλειστικῶς περὶ σοῦ! Τί δυστύχημα ἂν ὁ γκιώνης ἔφερον, ἐνστασις ἀναρμοδιότητος ἀρνούμενος νὰ ὑποταγῆ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν σου! ἰσῶς θὰ σέ ἐσχον διὰ παντός ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, σέ, τὸν ὁποῖον βλέπω καθ' ἐκάστην διὰ τῆς φαντασίας ἀπὸ δεκαπέντε καὶ ἐπικαινὰ ἡμερῶν καὶ δὲν ἤμπορῶ ἀκόμη νὰ χορτάσῃ ἀρκούντως τὴν θέαν σου. Κάθησαι, χάρις μου καὶ καύχημα μου, ἀπέναντί μου, ἐντός τοῦ φανεπιφωραλοῦ πολυθρονίου σου, ὃ φυλάττει ἀπὸ τοὺς σάρακας, διὰ τὰς ἐπισήμους περιστάσεις, οἷα ἡ παρούσα, κάθησαι νὰ σέ ζωγραφίσω λάβε τὸ ὕψος τῶν ἀκούωντων ἐξουσίαν (imperium) ἀνδρῶν καλῶς, ἔκτεινον πρῶτον τοὺς συμπαθητικοὺς πόδας σου, ἵνα ἴδω ἂν ὁ δεξιὸς ἢ ὁ ἀριστερός εἶναι κοντότερος τοῦ συναδέλφου τοῦ κατὰ μίαν μικρὰν σπιθαμὴν καὶ διὰ τοῦτο πένων τὰ μένεα προσπαθεῖ νὰ καταστρέψῃ τὴν ἰσορροπίαν τοῦ σώματός σου καὶ νὰ σέ παρεμοίωσῃ μὲ ἀνθρώπον μέλλοντα νὰ βυθισθῆ κατὰ κεφαλῆς εἰς τὴν θάλασσαν ἀνὰ πᾶν βῆμα. «Α τί πόδαροι! τί θησαυροί! Ὄταν βλέπω αὐτοὺς ἐννοῶ κάλλιστα διατι οἱ ἄνθρωποι ὀνομάζουσι τὴν φύσιν μητέρα αὐτῶν, διότι ἂν μὴ ἦτο μήτηρ σου ἡ φύσις, θὰ σοὶ εἶδιδεν, ὡς εἰρηνοδίκη, τοὺς πόδας μετὰ τοσαύτης ἀφρονίας; Βίδον τὰ θωρακωτὰ τῆς τουρκικῆς αὐτοκρατορίας ἐλλειμνισμένα κατὰ σειρὰν ἐν τῷ Βοσπόρῳ καὶ ἡ πατριωτικὴ καρδιά μου συνεστρίβη ἐξ ἐκπλήξεως καὶ φόβου; ἀλλ' ὀμολογῶ ὅτι περισσότερον σεβισμὸν ἐμπνέει ἡ διπλῆ παραδειξιὶ τῶν δέκα καταπρόκτων δακτύλων τῶν ποδῶν σου. Τοιοῦτούς πόδας καὶ τοιοῦτους δακτύλους ἄρκει νὰ ἔχῃ πᾶς εἰρηνοδίκης, ἐάν ἀρκέσῃ ἂν θέλῃ νὰ σέ μιμηθῆ σέ, τὸν ἀρχέγονον τύπον τῶν εἰρηνοδικῶν, τὸν ἐστνήριζοντα τὰς πτέριας ἐπὶ τῶν πτέρων χιῶν, ὡς ἀποτινάσσας τὸν ζυγόν, ἵνα ἔδωσιν οἱ διάδικοι γυμνὸν τὸ μεγαλεῖον τῆς δικαιοσύνης. Ἀλλ' ἔγω ἀμφιβολίας τινὰς

περὶ τῆς περισκελίδος σου εἶναι εὐρωπαϊκῆς κῆφως προῖον ἢ ἀσιατικῆς ἢ ἰαπωνικῆς; εἶναι ποδόσχημον (πανταλόνιον); φουστανέλλα ἢ φροφρουσῆθρα (σαλβάριον); Ὅτι μὲν ἦτο πάλαι ποτὲ λευκὸν πάντων ἐξ ἐκείνου, οὐ γίνεται μεγάλη χροιά, παρὰ τοῖς ἰστιοφόροις τοῦτο φαίνεται, μετὰ δυσκολίας μὲν πάντοτε, ἀλλ' ὅπως ἴδωσθε μακρυτέρως, ὅτι ὅμως τοῦ χρόνου προῖοντος διηλθεῖ διαβατικὸς δι' ὄλων τῶν καταστημάτων τῆς βασιλείας τῶν κατὰ τὴν Δύσιν καὶ Ἀνατολὴν λειτουργούντων, ἐξ ὧν πάντων ἀπεκρίμασθε δείγματα ἐπὶ τῆς περισκελίδος σου, τοῦτο κείναι ὑπεράνω πάσης ἀμφιβολίας ἤρκει μόνον νὰ σέ παρατηρήσῃ τις εἰς τὴν περισκελίδα διὰ νὰ πεισθῆτε τοῦ πολυπλάγματος καὶ διδακτικωτάτου βίου σου, ἀλλ' ἐν μέσῳ ὄλων τούτων τῶν χρωμάτων, τοῦ πρασίνου, τοῦ ὑποπρασίνου, τοῦ χαλκοπρασίνου, τοῦ ἐρυθροπρασίνου, τοῦ γαλανοπρασίνου καὶ τοῦ πρασινοπρασίνου, ἐν χρῶμα καθ' ἑαυτὸ δύναται νὰ ὀνομασθῆ ὑπερέχον, τὸ χρῶμα τοῦ χρόνου, τὸ ὁποῖον οὗτος δανείζεται παρὰ τοῦ λίπους τῶν σιτυτῶν χοιρῶν καὶ δι' οὐ περιβάλλει τὰ ἀντικείμενα τὰ ὅποια θέλει νὰ ἀντιτάξῃ εἰς τὸν ἀστραπηβόλον ἥλιον, ἵνα ἀποδείξῃ ὅτι τὰ ἔργα τῆς τέχνης, οἷα εἶναι καὶ ἡ περισκελὶς σου, ἀμιλλώμενοι πρὸς τὰ τῆς φύσεως, οἷος εἶναι ὁ ἥλιος.

Ἐλάλησα περὶ τῆς ζώνης σου; ἐλάλησα ἢ δὲν ἐλάλησα; νομίζω ὅτι ἐμελλον νὰ προσφέρω τὴν λέξιν «ζώνη», ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ ἐξητρίσθη ἡ λέξις ἀπὸ τῶν χεῖλέων μου ἐπὶν ὀλλυθισθῆ, τόσον ὀλίγον πρᾶγμα ἐμείνε περιτετυλιγμένον περὶ τὸν στόμαχόν τοῦ ἡμετέρου δικαστοῦ ἐξ ἐκείνου ὕπερ συνήθως λέγεται ζώνη! ἀλλὰ τὸ ὀλίγον τοῦτο ἦτο τόσῳ ἐνδοξόν καὶ τόσῳ δραματικῶς συγκινητικόν! Βοήθει Μνημοσύνη τὸ κρῖνον μου, ἵνα ἀναπολήσῃ τὴν ἱστορίαν τῆς ζώνης ταύτης. Νομίζω ὅτι ἦτο ἡ Παναγία; ναι, ἂν δὲν ἀπατώμαι, ἡ Παναγία ἦτο, ἥτις — καθ' ἣ ἀπειρώκεις διηγείτο σταυροκοπούμενος ὁ εἰρηνοδίκης — μίαν ἐσπέραν ἰδοῦσα αὐτὸν πάσχοντα καὶ ἔξενον πρὸ τῆς θύρας μονῆς τινος, ἣν ἤρουντο νὰ ἀνοίξωσιν οἱ καλόγηροι οἱ ἀφιλόξενοι, ἔλυσεν (ἐνταῦθα ἐσταυροκοπεῖτο) τὴν ἰδίαν τῆς ζώνης καὶ τὸν ἐσκέπασεν, ἐν τῷ ἅμα δὲ ἐπαύσαν οἱ ὀρεῖς πόνοι τῆς γαστρὸς τοῦ καὶ ἠδυνήθη νὰ φύγῃ μακρὰν τῆς ἀσθεσίας τῶν καλογηρῶν. — Θεὸς φυλάξαι νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν ἀκριβείαν τῆς διηγήσεως ταύτης; οὐδὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἡ ζώνη πρὶν ἢ ἀποκτήσῃ κύριον τὸν εἰρηνοδικὸν εἶχεν ἄλλον ἰδιοκτήτην; ἀλλ' ὁ ἄλλος οὗτος δὲν ἦτο ἡ Παναγία, ἀλλ' ὁ ἠγούμενος τῆς περὶ ἣς πρόκειται μονῆς; ἐπίσης ἀληθέστατον εἶναι ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ἐπαχὴν ἠσθάνθη πόνους τινὰς, ἀλλ' ἔχι ἐντός τῆς γαστρὸς τοῦ, ἀλλ' ἐπὶ τῆς βίχως καὶ τῶν πλευρῶν τοῦ; πόνους, ὡς τὸ παθητικὸν αἴτιον ἦτο ἡ ἠγουμενικὴ βλάβος τοῦ κἀνοσιωπητοῦ, ὅπως κατηγόρει τὸν ὑπερέχοντα ὅτι ἔκλεψε τὴν ζώνην τοῦ, ὠραῖαν καὶ πλουσίαν κερασφόρον ζώνην, ἐκ τῶν λεπτῶν ἐρίων τῶν ἰσπανικῶν προβάτων, ζώνην ἥτις περιετύλισε

δωδεκάκις τὴν νεφρογαστέριον χώραν τοῦ ἠγούμενου καὶ ἠδύνατο νὰ περιτυλίσῃ τριακοντάκις τὴν μέσην κοινὸν τινος θηπιτοῦ. Ὄταν ὅμως ἡ Παναγία ἐχάρισεν εἰς τὸν εἰρηνοδικὸν τὴν ζώνην ταύτην, εἶπεν αὐτῷ συγχρόνως: φίλε μου (ἐνταῦθα ὁ εἰρηνοδίκης ἐσταυροκοπεῖτο), μὴ ἀρνηθῆς καὶ εἰς τὰς γυναῖκας ὅσαι πάσχουσι γαστροπόνον τεμάχια τῆς ζώνης ταύτης ἵνα θεραπευθῶσι. Λοιπὸν ἐκτελῶν κατὰ γράμμα τὰς ἐντολάς τῆς ὑψηλῆς δωρητῆρας ὁ εἰρηνοδίκης ἔκτοτε (ἔκτοτε παρήλθον τριακοντα ἔτη) περιήρχετο τὰς κόμας καὶ τὰ χωρία διηγούμενος τὰ θαυμασία τῆς ζώνης καὶ ζῶν ἀπὸ τῶν ἀποσπασμένων τεμαχίων αὐτῆς, τὰ ὅποια ἐπληθύνοντο κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ καλῶς καὶ κακῶς. Καὶ ἐτάν δὲν ἐμεινεν ἐκ τῆς ζώνης ἡ λωρίον πτωχότατον, ἡ θεοτόκος καὶ πάλιν ἐπεφάνη — καθ' ὕπνου τὴν φορὰν ταύτην — καὶ εἶπε: «Φθάνει πλέον, φίλε μου, (σταυροκόπημα) σοὶ ἀπαγορεύω νὰ χάρισθῃς τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζώνης, ἡμπορεῖς νὰ τὸ δανείσῃς μόνον ἐπὶ μίαν ὥραν εἰς τὰς πασχούσας δι' ἐν κοτοπουλάκι». Τότε ἐφαντάσθη νὰ ἀποκατασταθῆ ὀριστικῶς εἰς ἐν ἐκ τῶν χωρίων τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ συνδυάσῃ τὰ καθήκοντα εἰρηνοδικῶν πρὸς τὰ καθήκοντα κηπουροῦ τῆς θεοκλήτορος φαρμακοποιου; ἐξέλεξε τὸ ἀγριώτερον, τὸ ἀπροσπελαστότερον, τὸ ὀλιγαριθμότερον χωρίον, ἐπρομηθεύθη παρὰ τινος γυναικῆς δικαστικῆς κλητῆρος ὀλίγας σελίδας τῶν κωδικῶν καὶ παρουσιάσθη αὐτεπάγγελτος ὡς ὁ εἰρηνοδίκης; οἱ χωρικοὶ ἤγουντο ὅτι ἵνα διορισθῆ τις εἰρηνοδίκης ἀπαιτοῦντο ψῆφοι καὶ μέσα καὶ βουλευταὶ (τότε πάντα ταῦτα ἦσαν ἀγνώστα καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων) εἰς τὴν πρότασιν λοιπὸν τῆς παρουσιάσεως «εἶμαι ὁ εἰρηνοδίκης» ἀπήντησαν ἀπλοῦστατα «εἶσαι ὁ εἰρηνοδίκης», ἔπειτα εἶπον πρὸς ἀλλήλους «εἶναι ὁ εἰρηνοδίκης»; φανταζόμενοι ὅτι εἶναι τις εἰρηνοδίκης, ὅπως εἶναι τις παπᾶς, ψάλτης, παντοπώλης καὶ κουρέυς. Ἀμα εὐρέθη εἰρηνοδίκης ἐννοεῖται ὅτι εὐρέθησαν εὐθὺς καὶ δίκαι κατὰ τὸ ἀρχαῖον ῥητόν «ἄνθρωποι πολλοὶ ἐκεῖ καὶ νόσοι πλείσται» ἐν γένει τὸ πρῶτον ἔτος δὲν μετενόησαν ὁ νέος εἰρηνοδίκης διότι ἀπεξεδύθη προσωρινῶς τὴν ἐπιδερμίδα τοῦ φαρμακοποιου. Ἀλλὰ μετὰ ἐντός οἱ ἀπλοῖκοι καίτοι τοῦ χωρίου, ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν ἀσθεδῶν ὄλοι συγγενεῖς πρὸς ἀλλήλους, παρετήρησαν ὅτι ἐκ τῶν δικῶν μόνος κύριος ὁ δικαστὴς τῶν ὠφειλῶν, οἱ δὲ διάδικοι πάντοτε ἄφρονες νὰ πῆσιν ἐντός τοῦ δικαστικοῦ λαύργου κατὰ τι, οὐτίνος εἶχεν ἀνάγκην ὁ ἰδικὸς τὸν λαύργον ἐπανήλθον λοιπὸν εἰς τὰ ἀρχαῖα καὶ ἀπλά αὐτῶν ἦθη, χωρὶς νὰ φροντίζωσι πλέον περὶ τοῦ εἰρηνοδικῆ, ὅστις ἐπεχείρησε τότε νὰ λύσῃ καὶ νὰ δέσῃ τὴν ζώνην τοῦ, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ τινων παιδιῶν κατάρθου νὰ ἀφαιρέσῃ ἐντός τὸ πρῶτον φάσμακί των, δίδων εἰς αὐτὰ τὴν ζώνην ἵνα ζωσθῶσι, τοῦθ' ὅπερ ἐν ᾧ ἐπεχείρουν ἐκεῖνα δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, αὐτὸς ἐδράττετο κρυφίως τοῦ ἀρτου.

Ταυτὴν ἦτο ἡ ζώνη, τῆς ὁποίας ὅταν ποτὲ ἐδίκαζεν ἐκρυπτε τὴν ὑπαρξίν περιτυλίσων τὴν μέσην τοῦ δια τινος προβαίας καὶ χάριν θερμάνσεως καὶ χάριν ποσῆς τινὸς ἐπισημότητος, ἣν ἡ προβαία εἶχε τὴν ἰδιότητα νὰ δίδῃ εἰς τὰς κινήσεις τῆς μέσης, κινήσεις λίαν σημαντικὰς καὶ ἀξίας πάσης προσοχῆς διὰ πάντα θέλοντα νὰ κάθηται ἀξιοπρεπῶς.

Ἀλλὰ πῶς εὐρίσκονται, θεέ μου; ἀκόμη εἰς τὴν ζώνην; ἀρχίζω νὰ ἐννοῶ ὅτι οὐδέποτε θὰ φθάσῃ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ εἰρηνοδικῆ ἂν μὴ ἐπιχειρήσῃ πραγματικὴν ἐφοδόν. Φύγετε μακρὰν τῶν ὀφθαλμῶν μου πολυτλήμονες ὑπάρξεις πανίων, ἐριούχων, δερμάτων, αἰτινῆς ἐν ἀλλοκότῳ καὶ γραφικῇ ποικιλίᾳ ἀποτελεῖτε. πῶς μὲν διὰ τῆς παρουσίας σας ποῦ δὲ διὰ τὰς ἀπουσίας σας τὸ ἐμβαλωματικὸν σύνολον τοῦ εἰρηνοδικῆκού ἐπενδύτου, ἀφ' οὗ δὲν λείπει μήτε ὁ ὀστεολογικὸς μήτε ὁ μεταλλικὸς κόσμος, ἀντιπροσωπευόμενος ὑπὸ πελωρίων κορβίων, ὀξειδωθέντων μὲν ἦδη πρὸ πολλοῦ τραγικωμικῶς, ἀλλ' ἀφάρτων καὶ ἀθανάτων εἰσέτι ὡς οἱ τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας φύγε, ἀνοίξαι τὰ συνδεμένα πτερά σου, χαλεκῶν ἐρπετόν, τὸ ὁποῖον χρησιμεύεις ὡς λαίμοδετῆς τοῦ εὐγενεῶς καὶ ἀπαλοσάρκου τούτου λαίμου καὶ ἐξαπλῶνσαι ἐκατέρωθεν ἐπὶ τοῦ πινακογραφικῆ στήθους τοῦ ὡς τὸ κεφαλαιογεγραμμένον θαυμαστικόν «Α! τὸ ὁποῖον ἐκφεύγει ἐκ τοῦ στήθους τούτου, ὁσάκις κατὰ τύχην διέρχεται πρὸ τῆς θύρας τοῦ εἰρηνοδικῆκού καταστήματος ἀγχινοῦσά τις κουραμάν; ἐν ταῖς χερσὶ σεβασμίας τινὸς χωρικῆς, συρούσης κατόπιν μετὰ δυνάμει τὸν ἰσχυρογνώμονα ὄνον τῆς; ὡσανεὶ ἔλεγε πρὸς αὐτόν «ἐλα γρήγορα, γαῖδαρε, μᾶς περιμένουν εἰς τὸ τραπέζι». Καὶ πῶ σκούφε, σκούφε, σκούφε, σκούφε; κίτουφαι καὶ μαραινε, ποσάκις πρέπει νὰ σέ ἐπαναλάβω διὰ νὰ πεισθῶ ὅτι εἶσαι σκούφος καὶ ὄχι προτομὴ καλλιτεχνικῆ τοῦ κιτρίνου πυρετοῦ; κατὰ ἀπὸ τοῦ σκληρότατου σου σκούφε ἰσχυρῆ, καὶ ὡς φέγγῃ ἐν τῇ πρωτοτύπῳ ταύτῃ αἰθούσῃ χάριν τοῦ ἐπισήμου τῆς ἐσπέρας ἐκτός τῶν δαυλῶν τῆς ἐστίας καὶ ὁ ῥοδοχορυστάλλινος πολυέλακος, ἦγουν ἡ φαλάκρα τῆς παντοδυναμῆς κεφαλῆς, μεθ' ἧς ἔχεις τὴν τιμὴν νὰ σούξῃς, ὡ σκούφε, πρὸ ἀμνήμονεῦται ἐτῶν; διότι τὸ δικαστήριον καθρητίσθη ἡ εὐρεία τράπεζα πᾶν συνεδριάσεως ἐστῆθη ἐν τῷ μέσῳ; ὁ εἰρηνοδίκης (κορμὸς καὶ χεῖρες) κατέλαβε τὴν μίαν πλευρὰν αὐτῆς ὄχι τὴν μικροτέρωσαν οἱ πτερωτοὶ διάδικοι ἐπέταξαν καὶ ἐποποθετήθησαν εἰς τὰς δύο ἀπέναντι γωνίας τῆς τραπέζης ἐν μεγάλῃ εὐπειθείᾳ καὶ ταπεινότητι, διερευνῶντες τὸ ἑαυτῶν στήθος ἕκαστος διὰ τοῦ βραχίονος καὶ κλίοντες τὴν οὐρὰν πρὸς τὰ κάτω ἢ συνεδριάσεως ἤρξατο, οἱ διάδικοι ἔχουσι τὸν λόγον καὶ ἡ δίκη πρόβαινει αἰσίως.

Ἄν ὁ εἰρηνοδίκης εἶχε διητηρήσει, τὰς δικαστὰς βεβαίως ἤθελε μιμηθῆ ἐν γένει τοὺς δικαστὰς ὅτε συνεδριάσουσι, ἀποκοιμώμενος καὶ αὐτὸς μετὰ κλειστῶν ἢ ἀνοικτῶν ὀφθαλμῶν, καθ' ὅν χρόνον ἐξετίθεντο τὰ

ὅπερ ἢ κατὰ ἐπιχειρήματα ἀλλ' ὡς γνωρίζομεν ἤδη εἶχε τὸν στόμαχον κενόν καὶ ὄχι μόνον τὸν στόμαχον, ἀλλὰ καὶ τὸν πολυτάραχον σύστημα τῶν ἐντέρων του. Ὄθεν καθῶσον προώδεον ἡ δίκη καὶ ὁ κοῦκκος καὶ ὁ γκιώνης μετὰ περιπαθείας ἀνέπτυσσον τὰς ἑαυτῶν ἀνεργλήσεις ἐκάτερος καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς γνωστῆς σκηνῆς, ὁ εἰρηνοδίκης ἀνελογίζετο πῶς ἐμέλει ἐν ὅλῃ αἴτῃ ἡ ὑπόθεσις; νὰ καταλήξῃ εἰς δεξιὸν εὐάρεστον. Ἐκτός τῆς γενικῆς ἀρχῆς ὅτι πᾶς κόπος ἔχει εἰς τὸ τέλος τὸ μέλι του, εἰδικῶς εἰς τὴν παρούσαν περίστασιν εἶχε τὸ γλυκὺ προαίσθημα ἀπὸ τῆς παραδόξου ἐμφανίσεως τῶν πτερωτῶν ἐπισκεπτῶν, ὅτι κατὰ τι ἤθελε βράσει ἢ ψηθῆ πρὸς χάριν του; ἀλλὰ τί ἦν τοῦτο καὶ πῶς ἤθελεν ἐπέλθει ἡ εὐτυχῆς περιστασις ἠγνοεῖ εἰσέτι. «θὰ μὲ δωροδοκῆσωσιν ἄρα γε; ἐσπλογοῖζέτο πολὺ ἀμφιβάλλω ἂν φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν ἔστω καὶ ἕνα ὀβολόν, τοῦλάχιστον δὲν βλεῖται καὶ νὺν θυλάκιον, εἶναι ὀλοκλήροι πτερά καὶ ὅμως φαίνονται νέοι οἰκογενειῶν ἀδύνατον νὰ μὴ ἔχωσι γονεῖς εὐπόρους; ὅπως δὴποτε πρέπει ταχέως νὰ ἐκδώσω τὴν πρώτην ἀναβλητικὴν ἀπόφασιν ἵνα ἐγκαίρως μοὶ προτείνωσι τὴν ἰδιαιτέρας αὐτῶν προσφοράς». Καὶ εὐθὺς ὡς περιήλθεν εἰς τὴν σκεψίν ταύτην, ἐπαύσατο ἐντελῶς προσέχων εἰς τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῶν διαδίκων.

Ὄταν ψάλλω, ἔλεγον ὁ γκιώνης, ἡ σφιγκτικὴ ἀγκυλιζομένη τὴν γῆν νύξ, ἀναστῆλθαι τὴν περιπτύξιν ἐξ ἐπισκειῆς καὶ στρέψει τὰ μελανὰ αὐτῆς ὄμματα πρὸς τὸ δένδρον ἐφ' οὗ κάθημαι; αἱ κοιλάδες αἰσθάνονται ἀνακούφισιν ἐκ τοῦ σκοτεινοῦ αὐτῶν βάρους καὶ τὰ βαθέα ἄντρα προσδέχονται τὴν ἠχὴ τοῦ ἀσματος μου μετὰ βορᾶς εὐφροσύνης; ὡς ἡ φωνὴ τοῦ ἱερέως ἐν τῷ κατ' ὑπεθυμίζω εἰς τοὺς κυλιόμενους ἐν τῇ ζωῇ τὸν θάνατον καὶ εἰς τοὺς θανόντας τὴν αἰώνιον ζωὴν.

Ὄταν ψάλλω, ἀντέλεγον ὁ κοῦκκος, ἡ σφιγκτικὴ ἀγκυλιζομένη τὴν λαγῆνον τοῦ ὀνόμου χεῖρ ἀναποδογυρίζει αὐτὴν εἰς τὸ στόμα καὶ στρέφονται τὰ ὄμματα καὶ ἡ βάσις τῆς λαγῆνου πρὸς τὸ δένδρον ἐφ' οὗ κάθημαι ἢ κοιλία τῆς λαγῆνου αἰσθάνεται τότε ἀνακούφισιν ἐκ τοῦ δροσεροῦ αὐτῆς βάρους καὶ ὁ βαθὺς φάρυγξ προσδέχεται τὴν ἠχὴ τοῦ ἀσματος μου μετὰ κλοουκλουεράς εὐφροσύνης; ὡς ἡ φωνὴ τοῦ τυμπάνου ἐν ἑορταῖς ὑπεθυμίζω εἰς τοὺς κυλιόμενους ἐν τῇ ζωῇ τὸν χορὸν καὶ εἰς τοὺς χορεύοντας τὸ αἰώνιον βουσι.

Καὶ τὰ σκληρὰ δεσμά τοῦ πεπρωμένου χαλαροῦνται ἐκ φρίκης εἰς τὴν ἐνθουμῆσιν τῆς οὐρανοῦν χάριτος καὶ τὰ κομπάζοντα τῆς γῆς φρονήματα κύπτουσιν ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἀπείρου καὶ ἡ παραμυθία ἐπελευσομένης δικαιοσύνης δροσεῖς τὴν στεναζούσαν ψυχὴν τὴν ἀμειλίχως νύκτα διαδέχεται ἡ ἔλπις τῆς μειδιώσης ἡούς καὶ ἡ σιωπηλὴ ἐρημία προαγγέλει τὴν ἀφύπνισιν τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ λόγου.

Καὶ τὰ λωρὰ τὰ σφιγκτικὰ τοῦ μεθυμένου χαλαροῦνται ἐκ φιλοφροσύνης εἰς

τὴν ἀναποδογύρισιν τῆς σφαιρικῆς λαγῆνου καὶ τὰ σκυθρωπάζοντα τῆς γῆς ἰδεολογήματα κύπτουσι ὑπὸ τὴν σοφονίαν τοῦ οἴνου καὶ ἡ καμῶδια ἐπελευσομένης κακαρρωσύνης δὲν ζαλίζει τὴν πίνουσαν ψυχὴν τὴν ἀμειλίχως νύκταν διαδέχεται τὸ ἴτερον τὰ πουλιά, τὰρά τὰ χελιδόνια, τὰρά ἢ πέρδικες. καὶ ἡ τρελλὴ εὐθυμία προαγγέλει ὑπὸν μετὰ ἀνακωστήσεως τελείας καὶ ῥογαλητοῦ ἀναλόου.

Εὐλογῶ τὸ ἄδυτον τοῦ οὐρανοῦ κάλλος καὶ τὴν ὑπεράνω τῶν αἰθέρων βασιλεύουσαν κτίσιν καὶ τὴν ὑπεράνω τῆς κτίσεως διοικούσαν βουλήν; οἱ ἀστέρες ἐνίκησαν τὴν νύκτα, ἡ αἰωνιότης ἐνίκησε τὴν φθορὰν, ἡ παρθενία ἐνίκησε τὴν μητρότητα καὶ ἡ χάρις ἐνίκησε τὸν νόμον. Δόξα σοι τῷ νικῆσαντι, ὕψιστε!

Εὐλογῶ τὸ ὀλοσπρόγγυλον τοῦ σπληνετέρου κάλλος καὶ τὴν ὑπεράνω τῆς ἐσχάρας βασιλεύουσαν κνίσσαν καὶ τὴν ὑπεράνω τῆς κνίσσης διοικούσαν ὄρεξιν. Αἱ βαρέλλαι ἐνίκησαν τὰ μαστέλλα, τὰ μαστέλλα ἐνίκησαν τὰς λαγῆνους, αἱ λαγῆνοι ἐνίκησαν τὰς φιάλας, αἱ φιάλαι ἐνίκησαν τὰ ποτήρια καὶ ὅλα ὁμοῦ νικᾷ ὁ νόμος ὁ λαύργξ. Δόξα σοι τῷ νικῆσαντι λαύργγι!

Ἐπειδὴ ἐνεκα τῆς φύσεως τῶν διαδιδῶν ἡ δίκη διεξήγετο ἀσματολογικῶς, ὁ εἰρηνοδίκης ἐνόμισε καλὸν πρὸς σωτηρίαν τῆς φιλοτιμίας τῶν εἰρηνοδικῶν νὰ παρεμβῆ καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν κοιδῶν διαδίκων δι' ἰδιαιτέρου ἀσματος, τὸ ὁποῖον ἀπήγγειλε ὄχι διὰ τὸ στόματος, ἀλλὰ διὰ τῆς μεγάλης κουτάλας του, σφοδρῶς καὶ ἀλλεπαλλήλως κατενεχεισεῖς κατὰ τῆς τραπέζης τῶν συνεδριάσεων, τῆς κουτάλας λέγω, ἥτις παρ' αὐτῷ ἐξετέλει πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ καθήκοντα κἀδονος; τὸ διὰ τοιούτου μουσικοῦ ὄργανου ψάλλεν τοῦτο ἄσμα σκοπὸν εἶχε νὰ ἐπιβάλλῃ σιωπὴν εἰς τοὺς διαδίκους, ὡσανεὶ ὁ δικαστὴς ἀνυπομονήσας ἐκ τοῦ πλατασμοῦ τῶν ἀγορεύσεων ἐκράξεν, «ἀρκεῖ, ἀρκεῖ τὸ δικαστήριον ἐρωτίσθη καὶ μέλει νὰ ἀποφανθῆ».

K. ΓΕΡΟΚΛΗΣ.

ΤΟ ΤΥΧΑΙΟΝ ΑΥΣΤΥΧΗΜΑ

Ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Μαυδάρου ἐν Παρισίαις, κείναι ἐν πτωχικῇ συνοικίᾳ. Οἱ ἐνορίται δὲν διατρέπουσιν ἐπὶ εὐλαθείᾳ, οἱ δὲ ἐπίτροποι, πτύουσιν αἷμα, κατὰ τὴν φράσιν, ἐπὶ οὗτο οἰκονομήσωσι τὰς ἀπειτούμενας δαπάνας. Τὴν Κυριακὴν, εἰς τὴν λειτουργίαν, ὀλίγοιτο παρουσιάζονται, καὶ ἐκ τούτων δὲ αἱ πλείονες εἰνε γυναῖκες, οἰκοκυραὶ τινες ἢ ὑπηρετρίαι. Ἄνδρες εἰνε τρεῖς ἢ τέσσαρες μόνον γέροντες, οἵτινες κομβολόγιον κρατοῦντες ἐν τῇ χειρὶ προσεύχονται πρὸς τὸν θῆλον τοῦ καὶ ὕψου τῶν δὲ ὄμματα. Ἀλλὰ τὴν λοιπὴν ἐβδομάδα οὐδεὶς προσέρχεται.

Δι' ὃ ὁ γηραιὸς ἐφημέριος Φαβέ, καίτοι βέβαιος ὄν ὅτι κανένα δὲν θὰ εὐρῆ ἐν τῇ

ἐκκλησία μεταβαίνει εἰς αὐτὴν ὡς ἱερεὺς σεδόμενος τὸ καθήκον του, καὶ εὐχὰς τινας ἐξαγγείλας ἀπέρχεται.

Ἐσπέραν τινα τοῦ παρελθόντος χειμῶνος ὁ γρηγόριος ἐφημέριος οὐτε ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἀνέμου οὐτε ὑπὸ τῆς καταπιπτούσης βροχῆς κωλυθεὶς μετέβη εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἀμφιβάλλον δὲ ἂν θά εὕρη τινα θεοφοβαύμενον ἐν αὐτῇ ἀνεπέλκει μετὰ πόθου τὸ πῦρ ἔπερ ἀπελθὼν παρήτησεν ἐν τῷ οἰκημάτι του, καὶ τὸ βιβλίον τὸ ὅποιον ἀφήκεν ἀνεωφγμένον ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἀλλὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν μετέβη ἀνωφελῶς, διότι εἶδε τινα ἀναμένοντα αὐτὸν ὅπως ἐξομολογήθῃ.

Ἄνῃρ νὰ ἐξομολογήθῃ! Ἦτο σπάνιον καὶ ἐξαιρετικὸν πρᾶγμα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκείνῃ, ἀλλ' ὁ ἐφημέριος ἰδὼν τὴν ἐνθουμασίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὑπέθεσεν ὅτι ἦτο ἐργατὴς τις διατηρήσας τὴν πίστιν ἢν εἶχε παιδιόθεν. Ἐξάπαντος ἡ ἐξομολογήσις ἦν ἐμελλε ν' ἀκούσῃ θὰ ἦτο χυδαία τις ὁμολογία μικρῶν παραπτώματων.

— Παπᾶ μου, ἐπιθύρισε χονδρὰ τις φωνή, νὰ μοῦ συγχωρήσῃς γιατί δὲν θὰ τὰ πῶ καλὰ ὅσα ἔχω νὰ πῶ εἰκοσιπέντε χρόνια ἔχω νὰ πῶ ὅσα πνευματικὰ ἀπὸ τότε ποῦ ἔφυγα ἀπὸ τὸ χωριό μου. Ἐέρεις τί εἶνε ἕνας ἄνθρωπος μὲς εἰς τὸ Παρίσι. Δὲν ἤμουν α ἄλλο κακὸς κ' ἔλεγα πάντα μέσα μου· ὁ Θεὸς δὲν εἶνε κακὸς. Μὰ σήμερον ἔχω ἕνα βάρος εἰς τὴν ψυχῇ μου, ποῦ δὲν ἔμπορὸν νὰ τὸ σηκώσω μονάχος μου, καὶ ἦλθα νὰ σοῦ τὸ πῶ, παπᾶ μου. Ἐσκότωσα ἄνθρωπο!

Ὁ πνευματικὸς ἐφριχάσας. Φονεὰ εἶχεν ἐνώπιόν του! Δὲν ἐπρόκειτο πλέον περὶ τῶν συνηθῶν ἐκείνων ἀμαρτημάτων, ὡς καταλύσεων τῶν ἡμερῶν τῆς νουστίας ἢ λοιδοριῶν κατὰ τῆς γείτονος ἀε αἰ γυναίκες τῶ ἐξομολογοῦντο. Οὗτος ἦτο φονεὺς! Τὸ μέτωπον ἐκείνου τὸ ἐγγὺς τῶ ἰδικῷ του εἶχε συλλαβεὶ καὶ φέρε τὴν ἰδέαν ἐγκλήματος. Αἱ εἰρέεις του αἰ ἐσταυρωμέναι ἦσαν ἰσως εἰστέτι μεμυλωμέναι ἐξ αἵματος! Ἐν τῇ ταραχῇ του, ἐν ἡ καὶ τρόμος τις ἐνυπῆρχεν, ὁ ἐφημέριος κατάρθωσε ταύτας μόνον τὰς λέξεις μηχανικῶς νὰ ψελλίσῃ.

— Ἐξομολογήσου, τέκνον μου. Τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἶνε μεγάλο.

— Ἄκουσε νὰ σοῦ πῶ ὅλη τὴν ἱστορία πῶς ἐγένεον, εἶπεν ὁ ἐξομολογούμενος μετὰ τόνου φωνῆς βαθεῖαν μαρτυροῦντος ὀδύνην. Εἶμαι κτίστης, καὶ ἦλθα εἰς τὸ Παρίσι, εἶνε εἰκοσι χρόνια τώρα, μ' ἕνα συντοπίτη μου, φίλο μου ἀπ' τὰ παιδικὰ μὰς χρόνια. Σ' τὸ σχολεῖο πηγαίναμε μαζί, ἐπαίξαμε μαζί. Ἦμασθε ἰσὸν ἀδελφία καὶ καλλιτέρα. Τὸν ἔλεγον Νικόλα. Ἐμένα μὲ λένε Γιάννη. Ἦτανε ψηλὸς καὶ ἄμφορος, ἐγὼ ἀπὸ τὰ μικρὰ μου χρόνια ἦμουν κακοκαμωμένος. Ἦτανε τεχνίτης ποῦ ὄχι κ' ἄλλος καὶ καλὸς καὶ γέρος καὶ ἀνοιχτόκαρδος. Τὸ εἶχα καμάρι μου ποῦ ἦτανε φίλος μου καὶ περπατοῦσε εἰς τὸ πλάγι μου. Τί τὰ θέλεις, τὸν ἀγαποῦσα. Καὶ ἄμα ἤρθαμε, τί τύχη! μῆπκα μὲ εἰς τὸν ἰ-

Ναί, λυπήθηκα πολὺ, παπᾶ μου, μὰ τὴν λύπη τὴν ἐκατάπια μονάχος μου. Μὰ καὶ τί εἰμποροῦσα νὰ κάμω ἀφοῦ τοὺς ἀ-

λιο μάλιστα. Μὰ τὸ βράδυ, μ' ἔφινε μονάχος, πηγαίνα καὶ διασκόδαζε μὲ τοὺς ἄλλους. Εἶχε καὶ δίκαιο, εἰς τὴν ἡλικίαν του, ἤθελε νὰ χαρῆ, ἦταν ἀλομόναχος, δὲν εἶχε φύχαις εἰς τὰ λαίμαυ του, μὰ ἔγω, δὲν ἔμπεροῦσα. Ἐγὼ ἔπρεπε νὰ φυλάγω πὸν παπᾶ μου, γιατί εἶχα τὴν μητέρα μου πιασμένη εἰς τὸ κρεβάτι, εἰς τὸ χωριό, ἐκεῖνα τὰ χρόνια, καὶ τῆς ἔστειλα ὅ, τι οἰκονομοῦσα. Γι' αὐτὸ ἔδινά κατὶ σὲ μὰ πλύστρα ποῦ καθότανε μέσα εἰς τὸ σπῆτι ποῦ καθόμουν κ' ἔτρωγα. Ὁ Νικόλας δὲν ἔτρωγε ἐκεῖ. Ἐτρωγε ἄλλου καὶ νὰ ποῦ με καὶ τὴν μαύρην τὴν ἀλήθεια τὸ μαγέρεμα δὲν ἦταν τῆς προκοπῆς. Ἡ πλύστρα ἦτανε χήρα, φτωχὴ, κ' ὁ παπᾶς ποῦ τῆς ἔδινά ἐπιανε τὸ ποῦ. Μὰ ἡ αἰτία ἦτανε γιατί εἶθες ἀπ' τὴν ἀρχὴ ἀγάπησα μὲ τὰ σωστά μου τὴν κόρη τῆς. Καί μὲνη Κατερίνα! Τώρα θὰ μάθῃ ἡ ἀγισιὸν σου, τί ἀπόγεινε ἡ κακομοίρα. Τρία χρόνια βάσταξα χωρὶς νὰ τῆς πῶ τὸν καὶ ἴμὸ μου. Σοῦ τᾶπα, ὅσα ἔβγαλα ἐφθάνω καὶ δὲν ἐφθάνω νὰ ζῶ ἐγὼ καὶ νὰ στέλνω καὶ τῆς γρηῃς μου, οὐτε εἰς τὸ νοῦ μου εἶχα τὴν πανδρεία. Μὰ ἡ καλή μου μὰνα μ' ἔφινε χρόνους καὶ ξελαφρώθηκα λιγάκι, ἔθανα κάμποσα παραδάκια κατὰ μέρος, καὶ ἴσων εἶδα πῶς ἐφθάνω γιὰ νὰ νοικοκυρευθοῦμε, εἶπα τὸν ἔρωτά μου εἰς τὴν Κατερίνα. Σ' τὴν ἀρχὴ δὲν εἶπε οὔτε ναι οὔτε ὄχι. Τῶξερὰ πῶς δὲν θενὰ μ' ἀνοιξῇ τὴν ἀγκαλιά τῆς. Δὲν ἤμουν καμωμένος γιὰ νὰ ἐρωτοκτυπηθοῦν γιὰ μένα.

— Ὡς τόσο ἡ Κατερίνα ἐρώτησε τὴν μητέρα τῆς ποῦ μὲ εἶπε σὲ ὑπόληψιν γιατί ἤμουν δουλευτῆς καὶ φρόνιμος κ' ἀποφασίσθηκε τὸ πρᾶγμα. Αἱ! πέρασα κάμποσαις καλαῖς ἐβδομάδαῖς! Ἐβλεπα πῶς ἡ Κατερίνα μ' ἐπῆρε ἔτσι, χωρὶς νὰ μὲ θέλῃ, μὰ εἶχε καλὴ καρδιά καὶ ἤλπισα νὰ τὴν κάμω νὰ μ' ἀγαπήσῃ μὰ ἴμερα. Αὐτὰ ὅλα τὰ εἶχα πῆ τοῦ Νικόλα ποῦ τὸν ἔβλεπα κάθε ἴμερα πάνω εἰς τὴν σκαλωσιά, καὶ ἴσων ἀρραβωνιάσθηκα μὲ τὴν Κατερίναν, ἔβλεπα νὰ τὸν πᾶγω νὰ τὸν ἰδῶ. Τᾶλλα τὰ καταλαβαίνεις μονάχος σου, παπᾶ μου. Ὁ Νικόλας ἦταν εὐμόρφος, γελαστὸς ἐξυπνος, ἴσα ἴσα ὅ, τι δὲν ἤμουν ἐγὼ καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ τὴν ἔκαμε καὶ τὸν ἀγάπησε. Ἡ Κατερίνα εἶχε καθαρὴ καρδιά καὶ ἄμα κατάλαβε τί ἔπρεπε μοῦ τὸ εἶπεν ἀμέσως. Μὰ, καλὴ, δὲν θὰ ξεγασῶ ὅσα νὰ πεθάνω τὴ στιγμή ἐκείνη! Ἦταν ἡ ἡμέρα τῆς γιορτῆς τῆς Κατερίνας καὶ γιὰ δῶρον τῆς ἀγόρασα μὰ μὰ λαματένια ἀλουσιδίτσα μέσα εἰς ἕνα κουτί. Ἦμασθε μονάχοι. Ἐβγαλα τὸ κουτί ἀπὸ τὴν τσέπη μου, τὸ ἀνοιξα καὶ τῆς ἔδειξα τὴν ἀλουσιδίτα. Τότε τὴν ἐπῆραν τὰ κλάματα.

— Συχώρησέ με, Γιάννη, μὲ εἶπε, καὶ φυλάξέ τὸ αὐτὸ γιὰ ἡμεῖς ποῦ θὰ πάρῃς. Ἐγὼ δὲν ἔμπορὸν νὰ γείνω γυναῖκα σου. Ἄγαπᾶ ἄλλον, ἄγαπᾶ τὸν Νικόλα.

Ναί, λυπήθηκα πολὺ, παπᾶ μου, μὰ τὴν λύπη τὴν ἐκατάπια μονάχος μου. Μὰ καὶ τί εἰμποροῦσα νὰ κάμω ἀφοῦ τοὺς ἀ-

γαποῦσα καὶ τοὺς δύο; Ἐπρόσφα πῶς ἦτο εὐτυχία τους νὰ τοὺς παντρεύῃ καὶ εἰς αἰτίας ποῦ ὁ Νικόλας μὲ τὸ γλέντι εἶχε τελειώσει τὰ λεπτὰ του τὸν ἐδᾶνεσα ἐγὼ τὸ περισσεύμα μου γιὰ ν' ἀγοράσῃ ἔπιπλα.

Ἐγενε τὸ λοιπὸν ὁ γάμος καὶ τοὺς πρώτους μῆνας πέρασαν καλὰ, ἔκαμαν κ' ἕνα παιδί, ποῦ τὸ βάφτισα καὶ τοῦ δῶκα τὸ νομᾶ μου. Ἐτῆρα ἀπ' ὀλίγα ὁ Νικόλας ἔρχισε νὰ χαλᾶ. Δὲν τὸν εἶχα καταλάβει ὡς τότε, αὐτὸς δὲν ἦταν γιὰ παντρεία αὐτὸς ἤθελε γλέντια. Ἡ ἀγισιὸν σου παπᾶ μου, ζῆς σὲ τούτο τὸ μέρος καὶ ξέρεις πῶς γίνεται τὸ κακὸ ὁ ἐργατὴς λίγο λίγο τὸ βίγει εἰς τὴν τεμπελιά καὶ εἰς τὸ μεθύσι, ὅ, τι βγαίνει τ' ἀφίνει εἰς τὸ καπηλεῖο, καὶ εἰς τὸ σπῆτι του πᾶσι μὲ ἀδειάζει νὰ χέριε μονάχος γιὰ νὰ μαλώσῃ ἢ νὰ δειρῇ τὴν γυναῖκα του. Σὲ δύο χρόνια τέτοιος ἐκατάντησε ὁ Νικόλας. Σ' τὴν ἀρχὴ πᾶσχενα νὰ τὸν συμβουλεύσω καὶ κάποτε τὸν ἐπαυρῆ ἡ ντροπὴ καὶ ἔβαλε τὰ δυνάτ' αὐτὸ νὰ γείνη ἀλλοιότικος. Μὰ αὐτὸ δὲν ἐβαστοῦσε πολὺ, καὶ εἰς τὰ ὕστερα τὰ λόγια μου ἄρχισαν νὰ τὸν πειράζου, καὶ ὅταν πῆγαίνα εἰς τὸ σπῆτι ποῦ καθότανε καὶ μ' ἔβλεπε νὰ βλέπω μὲ λύπη τὴν κάμαρά τους, ὅχιως ἐπιπλα καὶ τὴν καί μὲνη τὴν Κατερίνα κατακίτρινη, πετᾶ καὶ κόκκαλο ἀπ' τὴ λύπη τῆς, ἀγρίευσ. Μὴ ἡμέρα ἔκαμε πῶς ζήλευσε τὴν γυναῖκα του, ποῦ εἶνε τίμια σὲν Παναγία, καὶ θυμήθηκε πῶς μὴ φορὰ τὴν ἀγαποῦσα καὶ μοῦπε πῶς ἀκόμη τὴν ἀγαπᾶ, καὶ κατὶ κουταμάρας, βρωμολογα ποῦ κτρεπόμαι νὰ τὰ πῶ. Ἦταν ἡμέρα ἐκείνη ἴλιγο ἔλειψε νὰ πεσοκώψωμε τοὺς λαίμους μὰς. Μὰ ἔκαμα ὅ, τι ἔπρεπε νὰ κωνῶ δὲν πῆγαίνα πλεῖα νὰ βλέπω τὴν Κατερίνα οὔτε τὸ βαπτιστικὸν μου, καὶ τὸν Νικόλα μόνον εἰς τὴν χάσι καὶ εἰς τὴν φέξι τὸν ἔβλεπα ὅταν τύχαινε νὰ δουλεύωμε πλεῖα εἰς τὸ ἴδιον τὸ γλαπῖ.

Μὰ πάλι δὲν ἤθελα νὰ παρατήσω ὅλως διόλου τὴν Κατερίνα καὶ τὸ παιδί τῆς. Τὸ Σάββατο βράδυ, ὅταν ἐμάθαινα ποῦ ὁ Νικόλας ἐπῆγαίνα μὲ τοὺς ἄλλους νὰ πῆ τὸ βδομαδιατικὸν του, τριγυροῦσά τριγύρω εἰς τὸ σπῆτι, εὐρίσκα τὸ παιδί, τὸ βωτοῦσα, καὶ ὅταν ἔβλεπα πῶς εἶχαν μεγάλη ἀνάγκη, δὲν τᾶφινά νὰ φύγῃ μὲ ἀδεια χέριε. Ἐπρόσφα πῶς ὁ τιποτένιος ὁ Νικόλας εἴξευρε πῶς ἐβουλοῦσα τὴν γυναῖκα του, μὰ ἔκλεινε τὰ μᾶτιά του, ἔκαμε πῶς δὲν ἔβλεπε. Μὰ λίγα λόγια, τὰ χρόνια πέρασαν, καὶ ὁ Νικόλας ἐπῆγαίνα σὲ χειρότερα, μὰ ἡ Κατερίνα μὲ τὸν κόπο τῆς καὶ μὲ τὴν δεξι μου τὴν βοήθεια ἀνάθερε τὸ παιδί τῆς καὶ τώρα εἶνε εἰκοσι χρόνων, παληκέρη, εὐμόρφο, μὲ καρδιὰ σὲν αὐτῆν. Δὲν εἶνε δουλευτῆς, ἔμαθε γράμματά, εἶνε σ' ἕνα κατὰ σπῆμα καὶ παίρνει καλὸ μισθό. Γι' αὐτὸ, ὅσα λυπημένα καὶ ἂν εἶνε τὸ σπῆτι, εἰς αἰτίας αὐτοῦνοῦ τοῦ μεθυστακά, ἡ Κατερίνα εἶνε εὐχαριστημένη γιατί τὴν ἀγαπᾶ πολὺ ὁ υἱὸς τῆς.

Μὰ χθὲς βράδυ φεύγοντας ἀπὸ τὸ γλαπῖ τὸ ἀπάντησε εἰς τὸ δρόμο, μοῦ ἔδωκε τὸ χέρι του— γιατί δὲν εἶνε καθόλου περη-

φανο, τὸ καί μὲνο τὸ παιδί— μὰ τὸν εἶδα πολὺ λυπημένο.

— Πές μου, τί ἔχεις; τοῦ λέγω.

— Χθὲς μοῦ ἔπεσε ὁ κλήρος, μοῦ εἶπε εἶμαι ἀπὸ τὸν ποσὸν ἀριθμῶν καὶ θὰ μὲ σταλοῦν ἐκεῖ κατὼ εἰς τὰς ἀποικίας, νὰ μὲ φέρῃ ἡ θέρμη καὶ συλλογιστοῦ πῶς εἶνε γιὰ πέντε χρόνια, πῶς πρέπει ν' ἀφῆσω τὴν μητέρα ἀλομόναχη, ὅχιως λεπτά μὲ τὸν πατέρα. Τὸν ξέρεις καὶ θὰ πεθάνῃ ἡ καί μὲνη. Τί δυστυχισμένοι ποῦ εἶνε οἱ φτωχοὶ νοῦνέ μου! Ἐπέρασα κακὴ νύχτα. Βάλε μὲ τὸ νοῦ σου, παπᾶ μου, εἰκοσι χρόνιαν κόποι τῆς γυναίκας ἐκείνης νὰ γείνουν σάχητα σ' ἕνα λεπτό, ἀπὸ τὴν κουταμάρα τῆς τύχης, γιατί ἔβγαλε κακὸ νόμερο. Γι' αὐτὸ σήμερα ἤμουν γυρτὸς σὲν γέρος ἀπὸ τὴ λύπη πηγαίνοντας εἰς τὸ σπῆτι ποῦ φτιάνομε ἐκεῖ κατὼ. Ἐχεις δὲν ἔχεις λύπη, πρέπει νὰ δουλεύῃς ἄμα εἰσαί φτωχός. Ἀνέβηκα τὸ λοιπὸν ταῖς σκαλωσίαις— τὸ σπῆτι τὸ ἔχομε ἀνεβαμένο ὅς τέσσαρα πατώματα— κ' ἄρῃκα χάρου τὸ ζεμπιλί μου μὲ τὰ ἐργαλεῖά μου. Ἐξάρνα νοιώθω κάποιον νὰ μὲ κτυπᾷ εἰς τὸν ὤμο. Ἦταν ὁ Νικόλας. Τώρα πειὰ δουλεύω μονάχος ὅταν τοῦ κατέβαινε, κ' ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἦλθε γιὰ νὰ βγάλῃ ἕνα μεροκάματο γιὰ νὰ τὸ πῆθῃ τὸ βράδυ. Ὁ ἐργαλεῖος τὸν δέχθηκε γιατί εἶχε βιασικὴ δουλειὰ καὶ ἤθελε νὰ προφθάσῃ τὴν προθεσμίαν.

Εἶχα πολὺ καιρὸ νὰ ἰδῶ τὸν Νικόλα καὶ δυσκολεύθηκα νὰ τὸν γνωρίσω. Τὸ πιετὸ τὸν εἶχε κάψει, τὰ γένεια του ἀσπρίσαν, τὰ χέρια του ἔτρεμαν, ἦταν γέρος πειὰ.

— Τὸ παιδί ἔβγαλε κακὸ νόμερο, τοῦ εἶπα.

— Καὶ μ' αὐτὸ τί; μοῦ ἀποκρίθηκε μὲ βραχνασμένη φωνή. Μὴν ἔχεις εἰς τὸ νοῦν σου νὰ μὲ σκοτίσης καὶ σὺ σὲν τὴν Κατερίνα καὶ τὸν υἱὸν μου; Ὁ θὰ κἀν κ' αὐτὸς, ὅ, τι κάγουν κ' οἱ ἄλλοι, θὰ ὑπηρετήσῃ τὴν πατρίδα. Ἐέρω γὼ τί τοὺς κάνει καὶ καλῶν τὴν Κατερίνα καὶ τὸν υἱὸν μου. Σὲν ἤμουν πεθαμένος, δὲν θὰ πῆγαίνα. Μὰ τόσο τὸ χειρότερο γι' αὐτοὺς. Στέκω γερὰ ἀκόμη εἰς τὰ πόδια μου, καὶ ὁ υἱὸς μου δὲν εἶνε χήρας παιδί.

Χήρας παιδί! Ἄχ παπᾶ μου, πῶς τοῦ ἦλθε νὰ τὸν πῆ αὐτὸ τὸν λόγο; Ὁ κακὸς ὁ λογισμὸς μοῦ ἦλθε εἰς τὴν στιγμή καὶ δὲν μοῦφυγε ἀπὸ τὸ μυαλό μου ὅσα δούλευα εἰς τὸ πλάγι του. Ἐβάζα μὲ τὸν νοῦ μου τί θὰ τραβοῦσε ἡ καί μὲνη ἡ Κατερίνα, σὲν ἔμνησκε κατὰ μόνον, μ' αὐτὸν τὸν μεθύστακα, ποῦ ἔγενε πειὰ ζῆφο σωστό, καὶ ἀγρίος. Ἐβάρσαν οἱ ἔνδεκα καὶ οἱ ἄλλοι ἐργατᾶ κατέβηκαν γιὰ νὰ φανε. Ἦμεῖς οἱ δύο ἤμασθε οἱ ὕστερινοὶ ἀπ' β-λοῦσαι μὰ ὅταν ἔπιασε τὴν σκάλα γιὰ νὰ καταβῆ, γύρισε καὶ μὲ εἶδε γελώντας καὶ μοῦ εἶπε μὲ τὴν βραχνιασμένη του φωνή:

— Βλέπεις ποῦ μοῦ βαστοῦν τὰ πόδια μου; Ὁ υἱὸς μου δὲν εἶνε χήρας παιδί.

Τότε τὸ αἶμα μαζεύθηκε εἰς τὸ κεφάλι

μου ἀπὸ τὸ θυμὸν μου! Πιάνω μὲ τὰ δύο μου χέρια τὴν ζυλὴν σκάλα ποῦ ἐπατοῦσε ὁ Νικόλας καὶ τὴν ἐσκούντησα μὲ δύναμιν καὶ τὸν ἐγκρέμισα ἀπὸ κατ' ἄνω.

Ἦμεινε εἰς τὸν τόπον νομισαν πῶς ἔπασε μονάχος του, μὰ ὁ υἱὸς τῆς Κατερίνας εἶνε χήρας παιδί καὶ δὲν θὰ φύγῃ! Ἦν τὸ ἔκαμα παπᾶ μου, καὶ εἶχα ἀνάγκη νὰ σοῦ τὸ πῶ. Μετᾶνοῦ καὶ ζῆτῶ συγχώρησέ τὸ βλέπεις; μὰ δὲν πρέπει νὰ ἰδῶ τὴν Κατερίνα νὰ περᾶ, μαυροφόρημένη, καὶ ν' ἀκουμᾶ εὐχαριστημένη εἰς τὸ χέρι τοῦ υἱοῦ τῆς; γιατί μπορεῖ νὰ μὴ λυποῦμαι πλεῖα γι' αὐτὸ ποῦ ἔκαμα. Γι' αὐτὸ θὰ φύγῃ ἀπ' ἐδῶ, θὰ πᾶγω εἰς τὴν Ἀμερική. Νά, πάρε παπᾶ μου, αὐτὴ τὴν χρυσὴ ἀλουσιδίτα ποῦ δὲν ἐπῆρε ἡ Κατερίνα ὅταν ἀγαποῦσε τὸν Νικόλα, τὴν ἐφύλαξα ἀπὸ τότε. Πάρτηνε καὶ πούλησέ τὴν, καὶ τὰ λεπτὰ δός τα εἰς τοὺς φτωχοὺς.

Τὸν συνεχώρησε τὸν Γιάννην ὁ πνευματικὸς; τὸ βέβαιον μόνον εἶνε ὅτι ὁ ἱερεὺς δὲν ἐπόλωσε τὴν χρυσὴν ἀλουσιδίτα. Ἀφοῦ κατέβαλε τὴν ἀξίαν αὐτῆς ἐν τῷ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν δίσκῳ, ἀνήτησε τὸ κόσμημα ὡς ἀπείρωμα εἰς τὸν βωμὸν τοῦ παρεκκλησίου τῆς Παναγίας, ὅπου συχνὰ μεταβαίνει ὅπως δεηθῇ ὑπὲρ τοῦ ἀτυχοῦς κτίστου.

(François Coppée) ... E

ΟΙ ΦΙΛΕΛΛΗΝΕΣ!

ΜΕΡΟΣ Α.
Φιλέλληνας ἀποθανόντες κατὰ τὸν ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα ἢ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1860.

227. ROUSSET PIERRE (ΠΕΤΡΟΣ ΡΟΥΣΣΕ).
(Ἐκ Παρισίων ἀπέθανεν ἐν Σερβίᾳ ἐξ ἀσθενείας τῷ 1826).

Πρώην ἀξιωματικὸς εἰς τὸν Πολωνικὸν στρατόν.

228. RUPPEL CONRAD DE.
(ΚΟΝΡΑΔΟΣ ΡΟΥΠΠΕΛ).

(Ἐκ Κοπεγχάγης τῆς Δανίας ἀπέθανεν ἐν Νυκτερίᾳ ἐξ ἀσθενείας τῷ 13 Σεπτεμβρίου 1823).

Ἦτο ἀξιωματικὸς εἰς τὴν πατρίδα του.

229. RUST (ΡΥΣΤ).

(Ἐκ τοῦ μεγάλου Δουκάτου τοῦ Μεσσημβούργου ἐφονεύθη ἐν Πέτρα τῷ 4 Ἰουλίου 1822).

Ἀξιωματικὸς εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐβελοντής.

230. SANDER (ΣΑΝΔΕΡ).

(Ἐκ τοῦ μεγάλου Δουκάτου τῆς Βρουνοβίχης ἐφονεύθη ἐν Πέτρα τῷ 4 Ἰουλίου 1822).

Ἀξιωματικὸς εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐβελοντής.

1. Ἐξ ἀσθενείας ἀπὸ τοῦ μεγάλου Ἑρρίκου Φερδινάνδου.

232. SANTA ROSA COMTE.
(ΚΟΜΤΗΣ ΣΑΝΤΑ ΡΟΖΑΣ).
(Ἐκ Σαβοτίας τῆς Σαβοῦνίας ἐφονεύθη ἐν τῇ νήσῳ Σραντιέρα τῷ 8 Μαΐου 1825).

Εἰς τῶν ἐνθουσιασθετέρων πρωταγώνιστων τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Πεδεμόντιου τῷ 1821. Ἀνομάσθη ὑπὸ τῆς συνταγματικῆς κυβερνήσεως ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, μετὰ τὴν πτώσιν ὁμοῦ ταύτης κατεδικάσθη εἰς θάνατον, ὅπως δὲ σώσῃ τὴν κεφαλὴν του ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ τῆς πατρίδος του. Ἠκολούθη ἡ ἀνεξαρτήτως ἐβελοντής τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα κατὰ τὴν πρώτην των ἐξοδὸν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν τῷ 1822, καὶ ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ βράχου τῆς Σφακτηρίας πλησίον τοῦ Ναβαροῦ δισκοῦσης τῆς πολιορκίας, ἣτις ἐπέφερε τὴν παράδοσιν τοῦ φρουρίου αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰβραὴμ πᾶσα. Εἰς τῶν υἱῶν του ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ πολέμου τῆς Κριμαίας καὶ κατεχόμενος ὑπὸ οἰκογενειακῶν ἀναμνήσεων ἐπεσκέφθη μὲ τὸν γράφοντα τὰς γραμμάς ταύτας τὴν Ἀκρόπολιν ὅπως ἀνεύρη τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς του, τὸ ὅποιον ἤξευρεν ὅτι ὁ ἴδιος εἶχε χαράξει ἐπὶ μιᾶς στήλης τοῦ Παρθενῶνος. Καὶ πραγματικῶς τὸ ἀνεκάλυψε ἐν τῷ μέσῳ σωρείας ὀνομάτων Φιλελλήνων γραφθέντων κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ 1827, καὶ ἐπειδὴ ὁ καιρὸς τὸ εἶχεν ἐν μέρει μαυρίσει ὁ καλὸς υἱὸς τὸ ἀνεώσας μὲ τὴν αἰχμὴν τοῦ ξίφους τὸ ὅποιον μόλις εἶχεν ἀναπαυθῆ μετὰ ἐνδοξον χρήσιν.

Η ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΩΤΙΣΣΑ!

(Μετὰφρασίς).
Σύνταγμα ἰδί ἄριθ 96.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ἰκανοποιηθεὶς ἐπὶ τῇ νίκῃ ἀλλὰ παρατιωμένη τῆς τιμῆς τοῦ νὰ μείνῃ κυρία τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἡ Μαυροβούνισσα σεν εἰς φυγὴν διὰ μέσου τοῦ δάσους ἀφίνοσα εἰς τοὺς κλώνους τῶν δένδρων καὶ τὰς ἀκάνθας τῶν βῆτων δείγματα τῶν ἐνδυμάτων τῆς καὶ τῶν τριχῶν τῆς καὶ ἐκβάλλουσα κραυγαὶ πνιγνῆς, εἰς ἀετὰ πῆντων αἰ κραυγαὶ καὶ τὰ κελεύσματα τῶν γλαυκῶν, τῶν τριβόρων καὶ τῶν ὀστοκοράκων, ἐκφοβισθέντων ἐπὶ τῶν ὑπνωτικῶν αὐτῶν κλωνοκίων. Ὁ Δουμβρόσκος ἔμεινε κατ' ἀρχὰς ἐν τῇ αὐτῇ θέσει βλασφημῶν, μακρομόνος καὶ τριβῶν τοῦς ὀφθαλμοῦς του ὡσεὶ ἐζήτηε νὰ ἐκρίσῃ αὐτοὺς ἐκ τῶν κοχλῶν. Ὅταν διειθέτο νὰ καταδιώξῃ τὴν φυγάδα ἤκουσεν ἐν μέσῳ τῶν παντοίων παραφῶνων κραυγῶν τὸν κρότον πυροβόλου καὶ τὸν συριγγὸν σφαιράς ὁ κρότος καὶ ὁ συριγγὸς ἐπανεληφθησαν τρίς. Ἦτο πρόσκαιρος τῶν φρουρῶν ἀναμφιβόλως ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐφανήθη τὸ γρηγορεῖτε ἤρξατο βεδίζων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρὸς τὸν καστανεῶνα βλέπει δαυλοὺς κινουμένους τῆδε κάκεισε ἔκκροάζεται συγκεχυμέναι κραυγαὶ συνεμῆγνυτο πρὸς τὸν κρότον ἀπομεικρυσμέ-

1. Μυθιστορία τοῦ κ. X. B. Saintine.

νης βροντής ταυτόχρονα ήκουσε τὸ ταχυὸ βῆμα ἵππου τρέχοντος πρὸς αὐτόν...

ΚΕΦ. Ε'

Τὰ παλιὰ σπήτια

Ἐπὶ τοῦ τμήματος τῆς Δαλματίας ὅπερ ἄλλοτε ἀπετέλει μέρος τῆς μικρᾶς Δημοκρατίας τῆς Ραγούζης ὄχι μακρὰν τοῦ Ναρέντου, ἐπὶ ἐδάφους ἀκαλλιεργήτου μὲν καὶ ἐρήμου ἀλλ' ἐπ' οὐ ἡ ἀνθρωπίνῃ χεὶρ ἀφῆκεν ἴχνη φυτειῶν τιῶν ἐλαιῶν καὶ σταφίδων ἤδη ἐξ ἡμισείας ἐπισκεπασθεισῶν ὑπὸ ἄμμου ὑπῆρχον ἀθλαίτινες οἰκοδομαὶ ἐπισφαλεῖς, διερωγυῖαι καὶ ὀρθῶς ἐπιλεγόμεναι Παλιὰ σπήτια; κτισθέντα καὶ ἔπειτα ἐγκαταλειφθέντα ὑπὸ καλλιεργητῶν Γερμανῶν καὶ Δαλματῶν, οἷους ἀπαντᾷ τις σχηματίζοντας ἀποικίας ἐν ταῖς μᾶλλον ἀγόνους μέρεσι τῆς χώρας ταύτης. Ἐνταῦθα κοντός τις ἀνὴρ ἐρυθρός καὶ τετράγωνος Χασὰν ὁ Μορλακὸς ἀποσταλεὶς τὸ πρῶτον μετὰ τοῦ Μάρκου πρὸς τὸν γέροντα Ζαπόλοκν καὶ ἔπειτα μείνας ἐπὶ τόπου ἵνα μελετήσῃ τὸ ἔδαφος, περιέμενεν ἐπὶ μίαν σχεδὸν ἑβδομάδα τὴν ἔλευσιν τῶν Σλάβων. Καταγωγῆς τουρκικῆς, ὡς πάντες οἱ τῆς φυλῆς του, εὐκίνητος καὶ ῥωμαλαῖος, ἱκανὸς νὰ ὑπερπηδήσῃ εἰς τρία ἄλματα τὰς μᾶλλον κρημνώδεις κορυφὰς καὶ νὰ ἀναρριχᾷται ἐπὶ τῶν δένδρων ὡς ἀγριὸς αἰλουρος, πολυκίνητος, δραστήριος μειδιῶν μειδιάμα ὅπερ ἐπεμήκυνε τὸ στόμα του ἀπὸ τοῦ ἐνός ὠτίου μέχρι τοῦ ἑτέρου, ὁ Χασὰν ἐπανομαζέτο ὑπὸ τῶν συνεταίρων του ὁ πῖθηξ καὶ ἔθεωρεῖτο ὡς ἀνθρώπος λίαν εὐθυμος. Οὐχ ἦττον ὁ εὐθυμὸς Μορλακὸς ἐπεφορτίζετο ὑπὸ τοῦ Τζανῆ ἐνίοτε νὰ ἐπιδαφιεύῃ μαστιγώσεις ἢ νὰ ἐκτελέσῃ ἄλλα ἔργα τῆς ὑψηλῆς ἀστυνομίας, ἐν οἷς ἐδείκνυεν ὄχι μόνον ζῆλον ἀλλὰ καὶ ἡδυπάθειαν τρόπον τινα.

Διακίμων ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἦτις ἦτο ἡ πατρίς του (καθ' ὅσον ἡ Μορλακία περιώνυμος διὰ τὰς μαγίσσας καὶ τοὺς ποιητὰς τῆς εἶναι ἐπαρχία Δαλματικῆ) ἐσπούδασε τὰ περίχωρα τῆς κατοικίας τοῦ γηραιοῦ κόρητος ἐμέτρησε τὸ ὕψος τῶν τευχῶν, τὸ βάθος τῶν χανδακῶν καὶ μάλιστα ἐνίοτε τὴν νύκτα ἠδυνήθη κρυπτόμενος μεταξὺ τῶν φυλλωμάτων τοῦ κισσοῦ καὶ τῆς κληματίδος, νὰ βυθίξῃ τὸ ὄμμα του διὰ τῶν ἐπαλξεων εἰς τὰς αὐλάς τοῦ πύργου καὶ νὰ μετρή τοὺς ὑπερμάχους αὐτοῦ.

Ὁ Παῦλος στρατοπεδεύσας πρὸ τινῶν ὄρων εἰς τὰ Παλιὰ σπήτια περιέμενε σκυθρωπὸς καὶ περίφροντις τὴν ἔλευσιν τοῦ Τζανῆ ἡ εὐθύνη τῆς διοικήσεως ἐβάρυνεν αὐτόν καὶ ὅταν ἐφθασε τέλος ὁ ἀρχηγὸς ἐκ Μοστάρ ἐν μέσῳ τῶν χαρωπῶν ζητωκραυγῶν τῶν Σλαύων, διέκρινεν ἐπὶ τῶν χαρακτήρων τοῦ γέροντος Πολωνοῦ ἀνήσυχον σκυθρωπότητα ἔφερον αὐτόν εἰς ἐν ἓκ τῶν παλαιῶν τούτων οἰκημάτων ὅπερ οἱ Σλάβοι μετέβαλον εἰς σταυλόν. Ὁ Τζανῆς ἐρρίψε τὸν μανδύαν του ἐπὶ τινὲς ἐπιπέδιον κειμένον κατὰ γῆς καὶ ἐκάθησεν ἐπ' αὐτοῦ.

— Τί τρέχει λοιπόν, γενναῖέ μου Πο-

λωνέ, καὶ διατί ὑπὸ ἐκάστην τρίχα τῶν ὀφρύων σου κρύπτεις καὶ ἐν δυστύχημα; οὐμίλει; τί εἰδήσεις;

— Κακαὶ! ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος ὁ Ὀγουλίνος προσβληθεὶς καθ' ὁδὸν ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Βοσνίας δὲν ἐδυνήθη ἀκόμη νὰ ἔλθῃ καθ' ἃ λέγει ὁ ἀνθρώπος ἂν ἐφρόντισε νὰ ἀποστείλῃ μόνις τὴν νύκτα θὰ φθάσῃ εἰς τὰ Παλιὰ σπήτια

— Αὐτὸ μόνον; εἶπεν ὁ Τζανῆς μὲ ὕφος εὐθυμότατον ἀκριβῶς καὶ ἡμεῖς μόνις τὴν νύκτα ταύτην θὰ ἐπισκερθώμεν τὸν κόμητα Ζαπόλοκν. Τὰ ὄρη καὶ ἡ νύξ δὲν εἶναι οἱ καλλίτεροι ἡμῶν σύμμαχοι;

— Βεβαίως, Πέτρε, ὁ Ὀγουλίνος εἶναι ἐπιδέξιός καὶ ἀκριβής· θὰ μᾶς συναγνήσῃ, πιστεύω, κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ὥραν· ἀλλ' οἱ πᾶσι αὐτοῦ θὰ δρνηθῶσι νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι τῶρα ὅτε αἱ βροχαὶ κατέστρεψαν πᾶσας τὰς ἀτραπούς;

— Ἴδου ὁ ἥλιος λαμπρός, θερμὸς καὶ ῥοδόχρους· εἰς τινὰς ὥρας θὰ ἀποξηράνῃ ὄλους τοὺς αὐλάκας τῆς πεδιάδος.

— Ἐχω προσέτι νὰ σ' εἶπω, Πέτρε, ὅτι φοβοῦμαι μήπως ὁ γέρον Μορλακὸς παρὰ πολὺ ὑποπτεύεται τὰ κινήματά μας. Ἀπὸ τῆς χθὲς ἐγκατέλειψε τοὺς ἀγρούς του καὶ ἀνεκάλεσε τοὺς ἐργάτας του, μέρους τῶν ὁποίων παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὸν πύργον ὅπου ἦδη εὐρίσκεται καλῶς ὠχυρωμένος ἀναμφιβόλως.

— Μὰ τὸν ἄγιον Δημήτριον, γηραιέ μου σύντροφε, πολὺ εὐκόλως δειλίξας σήμερον αἱ καρκαπίναι μας θὰ φοβηθῶσι τὰ πτύα καὶ τὰς σκαπάνας; οἱ Σλάβοι τοὺς Μαγουάρους, οἱ στρατιῶται τοὺς χωρικούς; Δὲν ἔχεις τίποτε ἐπὶ πλέον νὰ μ' εἴπῃς; καὶ ὁ αἰχμαλώτος;

— Κακαὶ εἰδήσεις καὶ ὡς πρὸς αὐτόν, Πέτρε.

Τὸ μέτωπον τοῦ Τζανῆ μέχρι ταῦδε ἡσυχον καὶ χαρωπὸν συνεσπάσθη.

«Κατὰ τὸν σταθμὸν τῆς νυκτός, ἐξηκολούθησεν ὁ γηραιὸς Σλάβος χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ τὴν συγκίνησιν τοῦ ἀρχηγοῦ, ὁ αἰχμαλώτος καίτοι πλησιέστατα τοποθετημένος μεταξὺ τοῦ Ρουσινακοῦ καὶ ἐμοῦ εὐρέθη ἀφρῆς ἀπηλλοκαίτους τῶν δεσμῶν καὶ ἐπωφελήθη τοῦ σκότους καὶ τοῦ γενικοῦ ὕπνου ὅπως διαφύγῃ.

— Τὸν ἀφῆκας νὰ φύγῃ! ἐκραύγασεν ὁ Τζανῆς μετ' ἀπειλῶν φρικωδῶν. Ἄθλιε γέρον! διατί ἐπέμεινα νὰ ἔχω ἐμπιστοσύνην εἰς σέ, εἰς σέ καὶ μόνον; Ἐκοιμάσο, ὄχι; Φωτὴ νὰ καύσῃ! Ἐλα, φύγε ἀπ' ἐδῶ· μοὶ φαίνεται ὅτι τὸ ἐγχειρίδιόν μου τρίζει εἰς τὴν θήκην του καὶ ὅτι τὰ πιστόλιά μου διευθύνονται κατὰ σοῦ. Φύγε ἀπ' ἐδῶ· φοβοῦμαι τὴν ὀργὴν μου!

Ὁ γέρον κατὰ πρῶτον ἐμεινεν ὡς ἀπολελιθωμένος· ἔπειτα ἡ τρέμουσα χεὶρ του μετέπεσε ἀπὸ τοῦ μετώπου του εἰς τὴν λαθὴν τῆς σπάθης του· ἀλλ' εὐθὺς μετ' ὀλίγον εἶπεν ὡσεὶ λαλῶν πρὸς ἑαυτόν.

— Ὅχι, ὄχι· δὲν τὸν ἐξέλεξα ἐγὼ ὡς ἀρχηγόν μου, ἐν ᾧ ἠδυνάμην νὰ γείνω ἀρχηγός του; πρέπει νὰ σεβασθῶ ἐν τῷ προσώπῳ του τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς ἀγίας ἰδέας, εἰς ἣν ἀφιερώθην.

Ἐπειτα στραφεὶς πρὸς τὸν Τζανῆν, «Φόνευσόν με, εἶπε, Πέτρε, ἀλλὰ τοῦλάχιστον μὴ ἀτιμάξῃς ἐκεῖνον τὸν ὅποιον ἄλλοτε ὠνόμαζες πατέρα καὶ φίλον σου».

Ἐξ ὄλων τῶν ὑπασπιστῶν τοῦ βασιλέως τοῦ Δουναβέως ὁ Παῦλος Μορλακὸς ἀνακτιρρήτως ἦτο ὁ μόνος δυνάμενος νὰ φέρῃ ἐπαξίως τὸ μέγα ὄνομα τοῦ πατρώτου. Καταγόμενος ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας τῶν Σλάβων τῆς Οὐγγαρίας ἐκέρδισε τοὺς πρῶτους στρατιωτικούς βαθμοὺς ἐν τῷ στρατῷ τῆς Αὐστρίας. Ἀλλὰ καταστάς κύριος τῆς περιουσίας του, ἀφιερώθη εἰς τὴν πολωνικὴν ἐπανάστασιν ὀλοφύχως· μετὰ τὴν καταστολὴν αὐτῆς ἐπανελθὼν εἰς τὴν πατρίδα του εἰργάζετο ἀμειλίκτως κατὰ τοῦ παγγερμανισμοῦ καὶ τοῦ μαγυαρισμοῦ.

[Ἔσται συνέχισις]

ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ

Β Βοηθᾷ σε ἡ γούμενα καὶ φαίνετ' ἀντρεπωμένον.

Βηθᾷ με ἡ νύκτα κ' ἡ αὐγὴ σὺν νύχτῳ μᾶνα κ' ἀδερρή.

Βίρει τοῦ μαγαριοῦ, χρονοῖα νὰ ἰδῇ; ποῖος θὰ πονήσῃ.

Βῆλα καὶ σὺν ἄλλῃ χαρὰς τὸν ποδὸν τάχει.

Βίστα, γέρω, νύχτι.

Γ Γιὰ ἰδέσθε με γειτόνισσαι φλαμίγια τηγαλίω.

Γονοῖο τρῶνέ τὰ ζεῖνὰ καὶ τὰ παιδιὰ μουδιάζου.

Γρηὴ δὲν εἶχε διαίονα ἦνρε ἴνα γουρουνάκι.

Γιὰ χαρτὶ καὶ γιὰ μέλι· τὸν καλὸ γαρπρὸ μὴ χάνῃ.

Δ Δίξου με δέντρι δέξου με κοπαρίσσι.

Δὲν ἔβαλες δὲν ἔδγαλες;

Δὲς μου μὲ καὶ τοῦ παιδιοῦ μου κ' ἄντρας μου παρῆξω στέκει.

Δὲν ἔχεις ἄλλον νὰ ρωτᾷς ἀρώτισε τὸν τοῖχο.

Δίκα μέτρα κ' ἓνα κόβς.

Δὲν ἔχεις παρὰ δὲν ἔχεις χαρὰ.

Δὲν κλαίω ποῦ πεθαίνω μόν' ὅσο ζῶ μαθαίνω.

Δανειζόμενον κ' ἔτροφα θάδραμα θίδος μου ἔδρανε, σὰ μοῦ τὰ γυρέβανε, ἐκαθώμουν κ' ἐκλαίγα.

Δεῖρε τὸν καλὸ, νὰ γίνῃ καλλίτερος· δεῖρε τὸν κακὸ νὰ γίνῃ χειρότερος.

Δὲ λυπᾶμαι ποῦ θὰ περᾷσῃ ποντικὸς ἀπ' τὰ γένεα μου, μονάγα ποῦ θ' ἀνοίξῃ στρατὰ καὶ θὰ πέρνουνε ὄλοι.

Κ. Μ. Γρ. Κ.